

Obec Hrašné

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hrašné na roky 2024 - 2030

s výhľadom do roku 2040

Spracovateľ

Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina
M.R. Štefánika 560/4
907 01 Myjava
tel: 034/653 83 44
www.kopaniarskyregion.sk

© Obec Hrašné, december 2023

Obsah

1 ÚVODNÁ ČASŤ	5
1.1 Úvod	5
1.2 Poslanie dokumentu PHRSR Hrašné 2024 – 2030	5
1.3 Východiskové dokumenty	6
2 ANALYTICKÁ ČASŤ	8
2.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE	8
2.2 PRÍRODNO-ENVIRONMENTÁLNA ANALÝZA	9
Geomorfológia územia	9
Hydrologické podmienky	9
Klimatické podmienky	10
Pôdne podmienky a pôdny fond	10
Flóra a fauna	11
Ochrana prírody	11
Ovzdušie	12
Hodnotenie kvality vôd	12
Lesy a pôda	12
Hluk	13
Odpadové hospodárstvo	13
Ekosystémové služby	15
2.3 SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA	15
Ľudské zdroje	15
Národnostná štruktúra obyvateľstva	19
Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	20
Prognóza vývoja počtu obyvateľov	21
Ekonomika územia	22
Bývanie a bytový fond	24
Občianska vybavenosť	25
Kultúrno-spoločenský život	26
Ostatné služby	27
2.4 ÚZEMNO-TECHNICKÁ ANALÝZA	27
Základná charakteristika obce z pohľadu širších vzťahov	27
Rozvojové plochy	28
2.5 SWOT ANALÝZA	29
3 STRATEGICKÁ ČASŤ	33
4 IMPLEMENTAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ	38
4.1 PROJEKTOVÉ ZÁMERY A AKTIVITY	38
Priorita 1: Ekonomický rozvoj obce	38

Priorita 2: Rozvoj občianskej vybavenosti.....	44
Priorita 3: Zvýšenie kvality životného prostredia.....	46
4.2 FINANČNÝ PLÁN	48
4.3 AKČNÝ PLÁN	49
4.4 MONITOROVANIE A HODNOTENIE.....	50
5 ZÁVER.....	52

1 ÚVODNÁ ČASŤ

1.1 Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hrašné pre roky 2024 - 2030 s výhľadom do roku 2040 (ďalej aj „PHRSR“, resp. „PRM Hrašné“) je prejavom záujmu obce Hrašné o udržateľný rozvoj územia s dôrazom na kvalitu života, atraktivitu územia a o koordináciu s relevantnými kľúčovými aktérmi (stakeholderi). Dokument je aktualizáciou existujúcej stratégie obce reflektujúcej nové priority, procesy a inštitucionálne rámce spojené s prípravou na čerpanie zdrojov EŠIF pre obdobie 2021 – 2027 zakotvené v Programe Slovensko a s ním súvisiacich metodických materiáloch.

PHRSR Hrašné je vypracovaný v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v aktuálnom znení, v súlade s odporúčanou Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR pre programové obdobie po roku 2020 a v súlade s Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017.

Pri jeho vypracovávaní spracovatelia v spolupráci so zadávateľom reflektujú súčasné potreby a požiadavky územia a zároveň očakávania obyvateľov v otázkach budúceho rozvoja obce. Osobitné zameranie na jednotlivé špecifické problematiky rozvoja obce a návrh stratégie, cieľov a opatrení na ich rozvoj vyplývajú jednak z analýzy dostupných získaných štatistických, resp. faktografických dát, jednak z poznatkov získaných prostredníctvom dotazníkového prieskumu zameraného na otázky kvality života v obci Hrašné, jednak z konzultácií so samotnými zástupcami obce a jeho odborných pracovníkov. Všetky získané informácie a požiadavky boli zosumarizované a pri tvorbe PHRSR sa na ne prihliadalo.

Dokument takisto reflektuje výsledky a priebeh implementácie doterajších existujúcich politík obce pri vypracovávaní strategických dokumentov – či už komplexných alebo sektorových, ktoré boli priebežne prijímané a realizované v uplynulých rokoch. Ich východiská a výstupy sa stali jednými z analytických podkladov aj pre PHRSR, ktorý má ambíciu integrujúceho dokumentu ako podkladu pre ďalšiu aktualizáciu nadväzujúcich územnoplánovacích stratégií a dokumentov pre nasledujúce obdobie v reakcii na meniace sa globálne i lokálne výzvy. (Územný plán, plán udržateľnej mobility, stratégia adaptácie na klimatickú zmenu, stratégia vzdelávania, poskytovania sociálnych služieb a podobne.)

K spracovaniu tohto dokumentu boli prizvaní externí experti, ktorí ho vypracovali v spolupráci s obcou Hrašné. Všetky dostupné analytické podklady boli pretavené do návrhu implementačného plánu, ktorý je kľúčovým predmetom tohto dokumentu.

1.2 Poslanie dokumentu PHRSR Hrašné 2024 – 2030

Poslaním dokumentu PHRSR Hrašné je zadefinovať víziu obce a vypracovať k nej prislúchajúcu stratégiu rozvoja, ktorá by prostredníctvom implementácie konkrétnych opatrení a aktivít výrazne prispela k rozvoju lokálnej ekonomiky a kvalite života obyvateľov.

Zameriava sa najmä na podporu rozvoja konkurencieschopnosti, partnerstiev, rozvoj obce ako inteligentnej obce (smart village), na celkový rozvoj kvality života, zlepšenie ekosystémových služieb, ako aj celkového manažmentu územia so špeciálnym dôrazom na verejné priestory, priestorov na voľnočasové a športové aktivity, mobilitu a manažment odpadov.

Naplnenie definovanej vízie, špecifických cieľov až po jednotlivé opatrenia a aktivity sa uskutočňujú v navrhnutom časovom a finančnom harmonograme, ktorý je flexibilný – so schopnosťou v každom čase operatívne zareagovať na aktuálny stav technických, finančných či inštitucionálnych možností ich zabezpečenia. V tomto zmysle je PHRSR Hrašné otvoreným dokumentom, pripraveným kontinuálne reagovať na neočakávané situácie vedúce k prípadnej zmene scenára rozvoja obce, plynúcej tak z prostredia obce, ako i okolitého prostredia. Táto flexibilita je dosahovaná postupmi definovanými v implementačnej časti dokumentu. Predmetom tohto dokumentu je zhodnotenie doterajšieho procesu implementácie vybraných opatrení z iných strategických dokumentov obce a ich aktualizácia na ďalšie obdobie s ohľadom na súčasnú situáciu a stav rozvoja obce.

1.3 Východiskové dokumenty

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hrašné je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hrašné na roky 2015 - 2022,
- Mapové podklady,
- Programový rozpočet obce Hrašné na roky 2024-2025,
- Záverečný účet obce Hrašné za rok 2022,
- Rating obce.

Základné východiskové dokumenty na regionálnej úrovni:

- Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v regióne pod Veľkou Javorinou a Bradlom,
- Stratégia budovania cyklochodníkov a cyklotrás v Kopaničiarskom a Hornáckom regióne,
- Vytrasovanie jazdeckých ciest v Kopaničiarskom a Hornáckom regióne,
- Integrovaná stratégia rozvoja územia Kopaničiarskeho regiónu pre roky 2015-2022,
- Spoločná príhraniční strategie udržiteľného rozvoje Hornácka-Kopanic pro léta 2014-2020
- Stratégia rozvoja bežeckého lyžovania a zimnej turistiky v Bielych Karpatoch pre obdobie 2014 – 2020.

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja:

- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja TSK 2013-2023,
- Integrovaná územná stratégia Trenčianskeho samosprávneho kraja pre programové obdobie 2021-27

- Plán dopravnej obslužnosti na obdobie rokov 2020 - 2025 s výhľadom do roku 2030,
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja do roku 2030,
- Plán udržateľnej mobility Trenčianskeho samosprávneho kraja (horizont do roku 2050),
- Cyklostratégia TSK na roky 2016 – 2030,
- Stratégia rozvoja vidieka TSK 2014-2020,
- Akčný plán udržateľného energetického rozvoja TSK na roky 2013-2020,
- Správa o stave znečisťovania ovzdušia v Trenčianskom kraji v roku 2013,
- Regionálna inovačná stratégia TSK 2013-2020.

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

- Partnerská dohoda na roky 2021 – 2027,
- Program Slovensko 2021- 2027,
- Program cezhraničnej spolupráce Interreg Slovenská republika – Česká republika 2021 – 2027
- Plán obnovy a odolnosti SR,
- Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020,
- Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky pre roky 2023 – 2027.

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Záujmové územie obce Hrašné možno charakterizovať ako poľnohospodársku krajinu s roztrúseným vidieckym sídlom, typické pre kopaničiarske osídlenie Myjavskej pahorkatiny. Kopaničiarske osídlenie je spojené s tradičnými formami hospodárenia na pôde. Z ekologického hľadiska sú to mimoriadne významné ekosystémy, ktoré sa počas storočí v týchto lokalitách vyvinuli.

Zastavaná časť územia obce leží v nadmorskej výške 340 m n.m..

Kataster obce Hrašné sa rozprestiera v severovýchodnej časti Myjavskej pahorkatiny medzi mestami Stará Turá a Myjava. Vzdialenosť od Starej Turej je 4 km, od Myjavy 8 km. Najväčšia časť sa nachádza medzi dvoma dolinami, jednou preteká smerom od západu na východ potok Kostolník, druhou potok Rudník. Obec Hrašné nepredstavuje jeden monolitný celok sústavne zastavenej plochy. Osídlenie je kopaničiarskeho charakteru. Jednotlivé kopanice, osady a samoty sú roztrúsené po celom obvode chotára. Chotár je približne kruhovitého tvaru s priemerom 4 km.

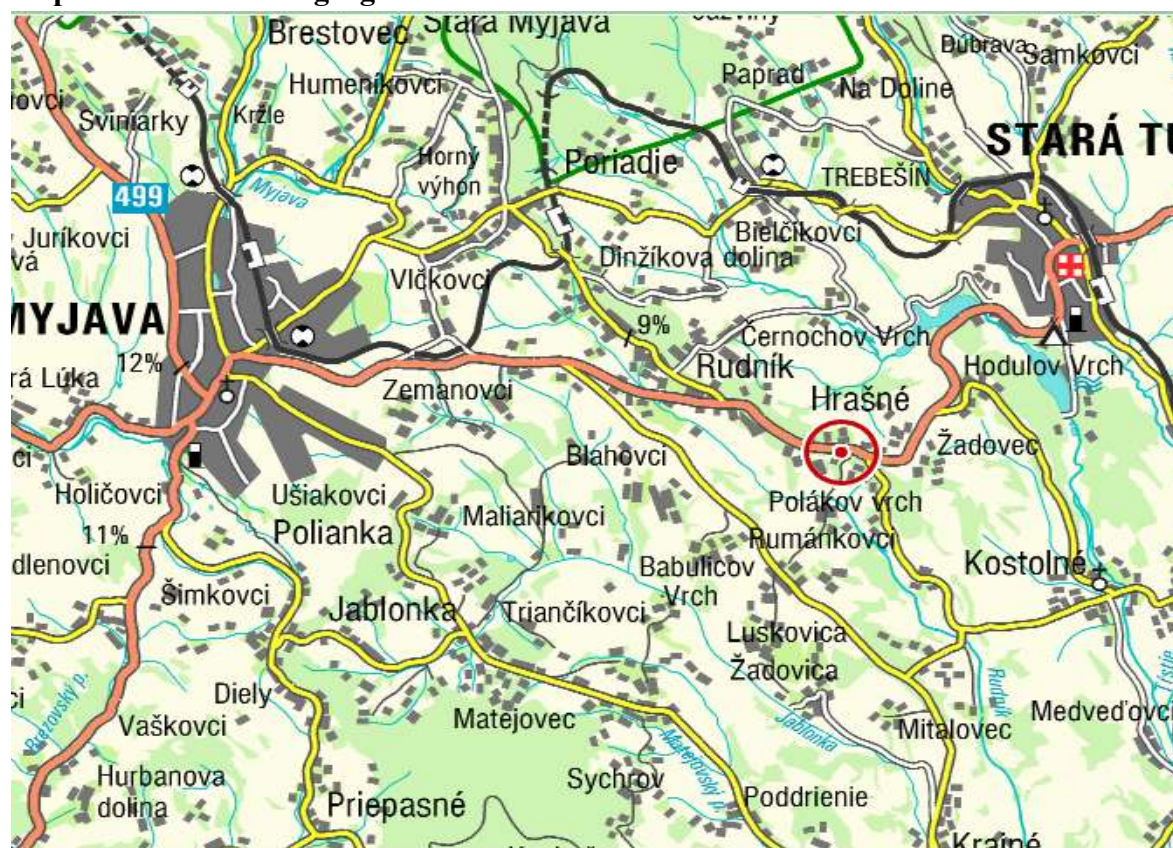
Výmera katastrálneho územia obce Hrašné predstavuje 788 ha. Územie obce tvorí katastrálne územie Hrašného, ktorému prináležia roztrúsené osady: U malkov, U Tomišov, U Feriancov, U Štefikov, U Vavrišov, U zábojníkov, U Biesov, U Taranov, U Rumankov, U Václavkov, Žadovec, Polákov vrch a miestna časť Hodulov so samotou Bánov a Veizovec.

Obec je naviazaná na väčšie sídla nachádzajúce sa v blízkom okolí hlavne na mestá Myjava a Stará Turá a vzdialenejšie Vrbové a Piešťany. Tieto mestá okrem pracovných príležitostí poskytujú okolitým obciam väčšinu služieb v oblasti školstva, zdravotníctva, administratívy, kultúry a športu.

Tabuľka 1 Základné údaje o obci

Základné údaje	
Kraj:	Trenčiansky kraj
Okres:	Myjava
Región:	Kopanice
Poloha:	48° 45' 02" S, 17° 39' 42" V
Nadmorská výška:	340 m n. m.
Rozloha:	7,88 km ² (788 ha)
Počet obyvateľov:	478 (31. 12. 2022)
Hustota obyvateľstva:	60,66 obyv./km ²
Nacionále	
PSC	916 14
SUJ	506079
ECV	MY
Tel. predvoľba	+421-32
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obecný úrad Hrašné Hrašné 3 916 14 Hrašné
Web:	www.obechrasne.sk
E-mail:	obec@obechrasne.sk
Telefón:	+421 32 779 03 22

Mapa 1 Poloha obce z geografického hľadiska

2.2 PRÍRODNO-ENVIRONMENTÁLNA ANALÝZA

Geomorfológia územia

Nadmorská výška v strede obce je 340 m, v chotári 260 – 372 m n.m. Najvyšším kopcom je Signál, vysoký 355 m (sever) a Hrabovec (východ). Na severe sa tiahnu hranice chotára Starej Turej, na západe je Rudník a na východe a juhu Hrašné susedí s chotárom Kostolného.

Chotár obce Hrašné ako súčasť Myjavskej pahorkatiny tvoria tret'ohorné a čiastočné aj druhohorné horniny. Väčšinou sú to neogénne pieskovce a ílovce, v oblasti Hodulovho Vrchu paleogénne zlepenca a pieskovce – teda tret'ohorné horniny. Najzápadnejšiu časť obce medzi osadou U Štefikov a chotárnou hranicou s Rudníkom tvoria druhohorné pieskovce, vápence a bridlice. Prírodné činitele vytvorili na povrchu jarky, strže a výmole, ktoré sú dnes porastené stromami a kríkmi.

Najväčšie zalesnenie je na severovýchod, na ostatnej ploche sú len ostrovčeky zmiešaných lesov. Z lesných stromov je najviac zastúpený dub. Zbytok je zastúpený smrekom, borovicou, bukom, jaseňom, lipou a osikou

Hydrologické podmienky

Hydrologický rajón NM 044 zaberá takmer celú myjavskú pahorkatinu a je hydrologicky málo významný s nízkymi zásobami podzemných vôd.

Na severnej a severovýchodnej hranici chotára v povodí potoka Kostolník sa nachádzajú dve údolné priehrady Dubník I. a Dubník II., ktoré sú rekreačnými oblasťami. Potok Rudník je na vodu chudobný, počas letných mesiacov jeho koryto vysychá.

Klimatické podmienky

Podnebie tejto oblasti má priemernú ročnú teplotu 8 °C, priemerný ročný úhrn zrážok 600 až 800 mm.

Pôdne podmienky a pôdny fond

Celková výmera katastra obce je 787,87 ha. Najväčšiu rozlohu zaberá poľnohospodárska pôda, a to 67,31 % výmery územia. V rámci pôdneho fondu orná pôda dosahuje 38,36%. Trvalé trávne porasty zaberajú 23,52%. Ovocné sady sa rozprestierajú na menšej ploche, ktorá zaberá rozlohu len 0,29%. Záhrady dosahujú 5,14% podiel z celkovej výmery katastra obce.

Nepoľnohospodárska pôda dosahuje 32,69% podiel z celkovej výmery katastra obce. Lesné pozemky z nej zaberajú 19,96%. V katastrálnom území sú lesné porasty zastúpené na menších plochách. Väčšinou ide o obecné lesy. V rámci lesného pôdneho fondu prevládajú hospodárske lesy, avšak významne zastúpené sú aj lesy ochranné. Zastavané pozemky zaberajú plochu 6,59%, ostatné plochy 6,01% a len 0,13% vodné plochy.

Oproti roku 2014 sa pôdny fond výrazne nezmenil. Štruktúru pôdneho fondu prezentuje tabuľka 2.

Tabuľka 2 Pôdny fond v roku 2014 a v roku 2022

Pôdny fond	2014		2022	
	Rozloha (ha)	Rozloha (%)	Rozloha ha	Rozloha (%)
	787,87		787,87	
Poľnohospodárska pôda:				
- Orná pôda	302,37	38,38	302,24	38,36
- TTP	185,38	23,53	185,33	23,52
- Záhrady	40,62	5,16	40,50	5,14
- Ovocný sad	2,26	0,29	2,26	0,29
Spolu poľnohospodárska pôda	530,63	67,35	530,33	67,31
Nepoľnohospodárska pôda:				
- Lesné pozemky	157,42	19,98	157,24	19,96
- Vodné plochy	1,01	0,13	1,01	0,13
- Zastavané plochy	51,7	6,56	51,92	6,59
- Ostatné plochy	47,11	5,98	47,37	6,01
Spolu nepoľnohospodárska pôda	257,24	32,65	257,54	32,69
Celkom pôda	787,87	100,00	787,87	100,00

Zdroj: ŠÚ SR

Flóra a fauna

Rastlinstvo je charakterizované pahorkatinovým povrchom krajiny. Vegetácia podhorská sa tu prelína s teplou suchomilnou panónskou vegetáciou. Určité zmeny nastali po vytvorení dvoch vodných nádrží Dubník I a Dubník II, ktoré sú napájané potokom Kostolník. Rastlinstvo je charakterizované pahorkatinovým povrchom krajiny. Nájdeme tu podhorskú vegetáciu a na južných svahoch teplú suchomilnú. V listnatých lesoch sú nápadné najmä veľké cicavce ako jeleň (*Cervus elaphus*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), sviňa divá (*Sus scropha*), líška obyčajná (*Vulpes vulpes*) a ďalšie

Poľné hôrky, remízky a im podobné formy sú veľmi časté na Myjavskej pahorkatine. Tento biotop s prevahou listnatých drevín je útočišťom mnohých druhov vtáctva. Sú to niektoré dravce ako jastraby a sovy. Na poliach vidieť bažanty, prepelice a jarabice. Z menších vtákov je tu veľa vrán, straky, sojky, kukučky, pinky, d'atle, škorce, drozdy, škovránky, žltochvosty, sýkorky, vrabce a ďalšie druhy, ktoré sa živia najmä rastlinnou potravou a hmyzom.

Z bezstavovcov okrem rôznych druhov chrobákov, žije tu aj jeden z najväčších – roháč, a rôzne druhy motýľov. V lesoch alebo na lesných čistinách často nájdeme aj kliešte, na príklad kliešť a obyčajného, ktorý pije krv a prenáša rôzne ochorenia, a to nielen na zvieratá, ale aj na človeka. Z cicavcov sú charakteristické hlodavce – myši, hraboš poľný, sysel' obyčajný, z dvojzubcov zajac poľný, zo šeliem kuny, líšky. Na vlhších miestach možno nájsť salamandru škvrnitú (*Salamandra salamandra*), ropuchu obyčajnú (*Bufo bufo*), skokana hnedého (*Rana temporaria*).

Zvláštny biotop predstavujú vodné toky a nádrže a zamokrené časti lúk. Z rýb žijú v potokoch najmä pstruhy (*Salmo trutta morfa fario*), vo vodných nádržiach najmä kapor (*Cyprinus carpio*) a lieň (*Tinca tinca*). Okraje vodných plôch a močiare pútajú na seba obojživelníkov napr.: skokan zelený (*Rana aesculenta*), mlok obyčajný (*Tritulus vulgaris*). Z vtákov tu môžeme vidieť kačicu divú (*Anas platyrhynchos*), bociana bieleho (*Ciconia ciconia*).

Ochrana prírody

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov sa na území Slovenskej republiky rozlišuje päť stupňov územnej ochrany, pričom pre každý stupeň sa určujú činnosti, ktoré podliehajú súhlasu orgánov ochrany prírody, alebo sú v určitých územiach obmedzené alebo zakázané. Tento zákon definuje ochranu prírody ako predchádzanie a obmedzovanie zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znižujú jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Myjavská pahorkatina predstavuje komplex krajiny s rozptýleným osídlením, zvyškami lesných komplexov a podhorským typom poľnohospodárskej činnosti. Striedajú sa tu plochy so zachovalou mozaikou rozptýlených lesíkov, lúk a pasienkov a ornej pôdy s malými vidieckymi sídlami, osadami alebo rozptýlenými hospodárskymi usadlosťami. Je to územie pomerne ekologicky vyrovnané s čiastočne pozmenenou biotou.

Na území sa nachádzajú prvky ÚSES:

- Biokoridor spájajúci Malé Karpaty s Borskou nížinou, ktorý vychádza z kôty Salašky pri Novom Meste nad Váhom a prechádza J-Z smerom okolo vodnej nádrže Dubník a krajinným priestorom Kostolné – Hrašné.

Z hľadiska fyto geografického región patrí do západoeurópskej flóry a z pohľadu zoografického patrí región do zóny Karpatika.

K najviac ohrozeným nelesným spoločenstvám patria vodné, močiarne a pramenné spoločenstvá, vlhké lúky a pasienky, xerotermné trávino – bylinné biotopy, mezofilné lúky.

K najviac ohrozeným lesným spoločenstvám patria lužné lesy podhorské vyvinuté na nivách tokov, dubovo – cerové lesy a lipovo – javorové lesy.

Nestabilnými územiami sú strmé svahy Myjavskej pahorkatiny.

Ovzdušie

Zdroje znečistenia ovzdušia sú prírodného a antropogénneho pôvodu. Odhaduje sa, že 90% všetkých znečistených látok v ovzduší pochádza z prírodných zdrojov (erózia pôd a hornín), prírodné požiare (biologické procesy) a antropogénne zdroje prispievajú 10% (priemysel, energetika, doprava...).

Zdroje znečistenia sa rozdeľujú na veľké, stredné a malé pričom určujúcim faktorom je tzv. emisné zaťaženie ovzdušia, t.j. množstvo vypúšťaných emisií v tonách za rok.

V obci sa evidujú malé zdroje znečistenia ovzdušia z drobných prevádzok a z rodinných domov.

Obec je plynofikovaná, čo prispieva k zníženiu emisií. Patrí medzi oblasti so slabým znečistením ovzdušia.

Hodnotenie kvality vôd

Predmetné územie patrí do povodia rieky Váh. Odvodňuje územie celej obce. V regióne je počas vegetačného obdobia nedostatok vlahy. So zvyšujúcou polohou sa nedostatok vlahy znižuje.

Obec Hrašné má vybudovaný verejný vodovod, ktorý je v správe Trenčianskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Trenčín.

Obec nemá vybudovanú kanalizáciu. Rodinné domy a jednotlivé drobné prevádzky majú vybudované žumpy alebo domové čističky odpadových vôd.

Lesy a pôda

Na území Myjavskej pahorkatiny prevažujú dubovo – hrabové lesy karpatské. Na nivách vodného toku sú lužné lesy podhorské a horské. Takmer po celom území sú rozptýlené ostrovčeky dubovo – cerových lesov, dubových xerotermofilných lesov submediterálnych a skalných stepí, podhorských lesov vápnomilných a bukových kvetnatých lesov podhorských.

Obec Hrašné má celkovú výmeru 788 ha, z toho 532 ha poľnohospodárskej pôdy, 157 ha lesných pozemkov, 1 ha vodných plôch, 52 ha zastavanej plochy, 42 ha ostatnej plochy.

Pôda ako zložka životného prostredia plní produkčnú a environmentálnu funkciu. Definujeme ju ako samostatný prírodný útvar.

Hodnotenie pôdy ako zložky životného prostredia potrebné uvažovať z hľadiska ohrozenia vodnou a veternou eróziou, z hľadiska ohrozenia kontamináciou, z hľadiska využívania produkčného potenciálu a plnenia mimo produkčných funkcií. Ako najzávažnejší problém sa javí ohrozenie poľnohospodárskej pôdy eróziou.

V regióne je najviac ohrozených území vodnou eróziou. Príčinou daného stavu je nevhodné usporiadanie štruktúry krajiny – nadmerná rozloha ornej pôdy na úkor pasienkov a lúk, veľké hony, výrub remízok. Je potrebné obnoviť obhospodarovanie kopaníc.

Územie obce je situované v bioklimatickom pásme ilimerizovaných pôd, čiastočne v pásme hnedých pôd. V dnách dolín sa na aluviálnych náplavách riek vytvorili nívne pôdy.

Hluk

Najväčšími zdrojmi hluku sú cestné komunikácie, technológie v poľnohospodárskych a priemyselných areáloch.

Najzávažnejší je hluk z automobilovej dopravy, ktorý negatívne vplyva na okolitú krajinu pozdĺž dopravných koridorov.

Na obyvateľov obce a životné prostredie vzhľadom na jej umiestnenie hluk nevplyva negatívne. Zaťaženie hluku z automobilovej dopravy môžu vnímať obyvatelia hlavne pozdĺž cestných koridorov v centre obce.

Odpadové hospodárstvo

Nakladanie s odpadmi v katastrálnom území obce upravuje a riadi Všeobecne záväzné nariadenie Obce Hrašné č.3/2022 O nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi na území obce Hrašné. Zber komunálneho odpadu je zabezpečená firmou Kopaničiarska odpadová spoločnosť s.r.o.. Zneškodňovanie komunálneho odpadu je zabezpečené na riadenej skládke odpadov v správe Kopaničiarskej odpadovej spoločnosti a.s. v obci Kostolné. Zneškodňovanie nebezpečného komunálneho odpadu je zabezpečené treťou osobou

Na území obce sa nachádza i regionálna Kopaničiarska odpadová spoločnosť, s.r.o., ktorá je určená na zber komunálnych odpadov z regiónu Nového Mesta nad Váhom a Myjavu.

V tabuľke 8 a k nej prislúchajúcemu grafu môžeme vidieť ako narastá podiel využívaného odpadu z celkového množstva komunálneho odpadu vyprodukovaného v obci.

Z nasledovnej tabuľky a k nej prislúchajúcich grafov možno vidieť, ako klesá množstvo zmesového komunálneho odpadu a rastie množstvo každoročne vyseparovaného odpadu.

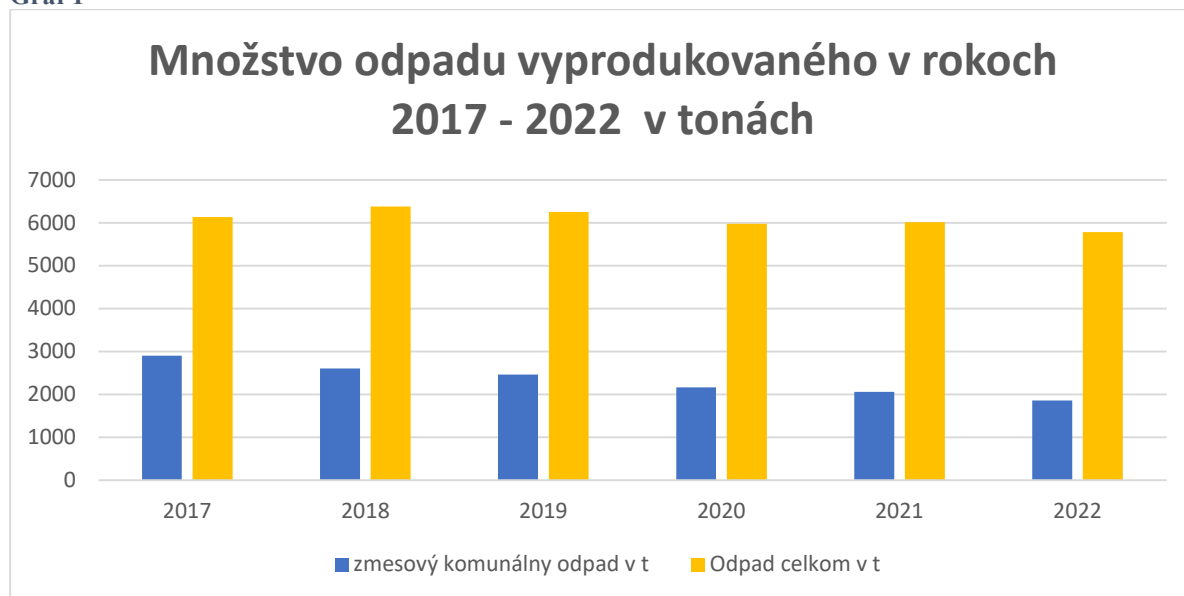
Tabuľka 3 Množstvo odpadu v tonách v rokoch 2017 - 2022

Množstvo odpadu / rok v tonách	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zmesový komunálny odpad	2902,26	2601,565	2456,60	2159,19	2054,85	1851,93
objemový odpad	360,88	330,25	360,83	313,14	346,35	287,87
Drobný stavebný odpad	254,3	130,70	165,10	177,33	163,13	237,10
Papier	180,36	226,696	274,9	252,81	305,98	276,005

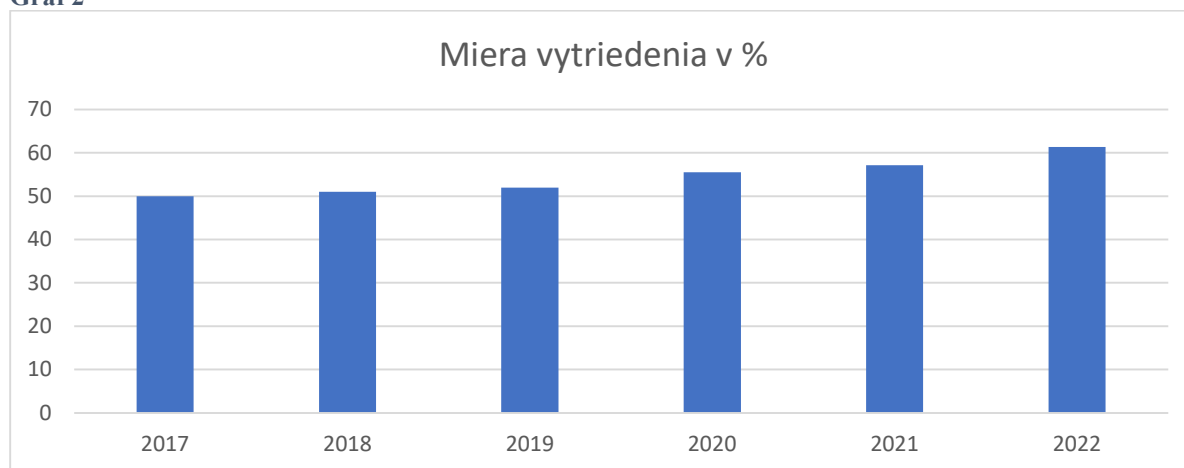
Plasty	87,5	103,57	128,18	151,77	160,413	155,58
Sklo	137,65	163,21	159,75	232,30	181,32	194,63
Viacvrstvé kombinované materiály	4,566	3,796	-	9,7	5,399	6,510
kovy	418,5	471,89	170,32	417,39	505,97	270,59
BIO/BRKO	1 938,3/-	1972,8	2078,05	2068,60/-	1849,28/52	1950,97/165,24
Textil a šatstvo	24,3	18,42	49,864	60,80	93,81	101
Odpad celkom v t:	6132,87	6374,987	6252,66	5970,62	6010,18	5780,16
Miera vytriedenia v %	50	51	52	55,55	57,13	61,35

Zdroj: Obec Hrašné

Graf 1

Graf 2

Z pohľadu budúcnosti by bolo pre mesto potrebné vytvoriť dlhodobú koncepciu nakladania s odpadmi, ktorá bude reflektovať nastupujúce globálne výzvy na znižovanie objemov skládkovaného odpadu a naopak zvyšovanie efektivity zhodnocovania odpadov, tzn. jeho recyklácie, up-cyklácie a energetického zhodnocovania.

Ekosystémové služby

Pravdepodobný budúci vývoj klímy znamená aj pre oblasť Hrašné, že bude nevyhnutné očakávať dôsledky globálnej zmeny klímy. Ich prejavy sú v náraste priemerných teplôt, poklese zrážkových úhrnov, snehovej pokrývky a poklese relatívnej vlhkosti vzduchu. Pravdepodobne pôjde aj o prehlbovanie extrémov prejavujúcich sa v intenzite zrážok a povodní a naopak, dlhotrvajúcich období sucha, so sprievodným javom poklesu prietoku riek a zníženia pôdnej vlhkosti.

Za tejto situácie je nevyhnutné prijímať účinné opatrenia na zmiernenie dopadov zmeny klímy, predovšetkým v podobe zelenej a modrej infraštruktúry v sídelnom prostredí, ktorá má zároveň potenciál posilniť ekonomickú výkonnosť územia.

Prvky zelenej infraštruktúry ako sú parky, zeleň v zástavbe, komunikáciách, cintorínoch, brehové porasty, chmeľnice, záhradkárske oblasti, trvalo trávnaté porasty, nelesná drevinová vegetácia, remízky, neudržiavaná zeleň, lesné porasty, orná pôda, a pod. majú potenciál regulovať mikroklimu, zabezpečiť cirkuláciu vzduchu, tlmiť nárazový vietor, znižovať prašnosť a hlučnosť, filtrovať vodu, znižovať riziko povodní po privalových dažďoch, znižovať energetickú náročnosť (formou tienenia v lete, a tepelnej izolácie v zime) ako aj prispievať k ukladaniu uhlíka vo vegetácii a pôde (uhlík je zložkou hlavného skleníkového plynu CO₂), chrániť pôdu a zabráňovať jej erózii. Prvky modrej infraštruktúry ako zberné jazierka, prirodzené a umelé vodné toky, kanály, fontány, mokrade, malé vodné plochy a pod., takisto napomáhajú regulácii mikroklimy, odtoku vody i zvyšovaniu kvality ovzdušia.

Okrem uvedených regulačných funkcií, poskytujú zelená a modrá infraštruktúra aj ďalšie ekosystémové služby za aké sa považujú kultúra, rekreácia, oddych a iné služby s priaznivým účinkom na zdravie a psychiku miestneho obyvateľstva, a rovnako aj podporné služby ako je cyklus živín, produkcia kyslíka (fotosyntéza), produkčné funkcie v prípade ovocných a zeleninových záhrad a pod.

Uvedené ekosystémové služby majú pozitívne dopady aj na ekonomiku obce a obyvateľov. Znižujú energetické náklady na klimatizáciu, resp. ochladzovanie v lete a naopak na vykurovanie v zime, zatriktívňujú územie, čím sa zvyšuje bonita pozemkov a budov, a v neposlednom rade stabilizáciou prostredia napomáhajú eliminácii nákladov na odstraňovanie následkov nepredvídaných prírodných udalostí a katastrof v mestách (povodne, veterné smršte, erózie pôdy a pod.).

2.3 SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA

Ludské zdroje

Vývoj počtu obyvateľov

Charakteristikou demografického vývoja v obci Hrašné je mierny pokles počtu obyvateľstva.

V roku 2014 v obci žilo 485 obyvateľov, o 8 rokov neskôr nastal pokles o 7 obyvateľov na 478. (tabuľka 4 a graf 3).

Ku koncu roka 2022 teda žilo v Hrašnom 478 obyvateľov. Z celkového počtu obyvateľov tvorilo za r. 2022 predproduktívne obyvateľstvo 10,67 %. Produktívne obyvateľstvo bolo v roku 2022 zastúpené 64,44 %-ami a poproduktívne 24,90 %-ami (graf 2).

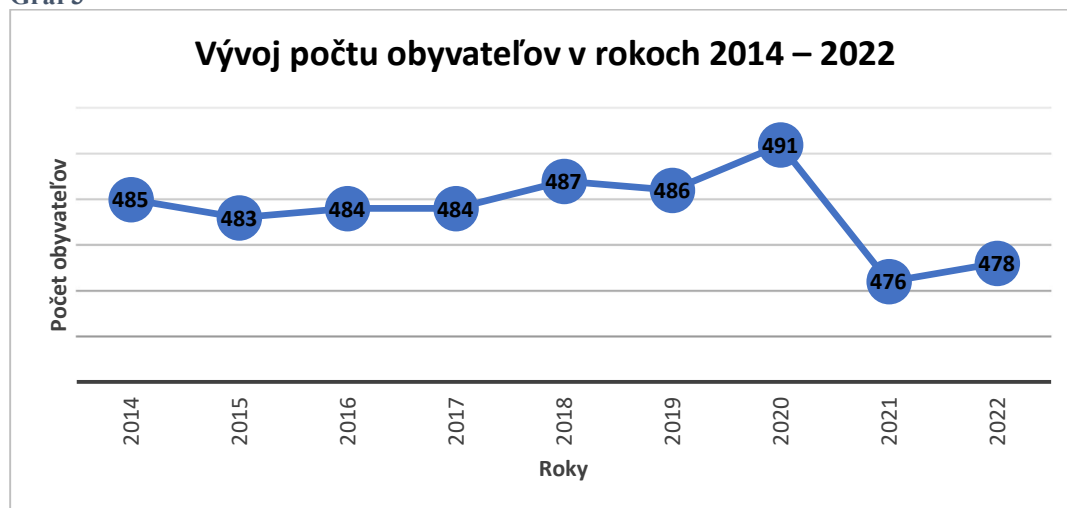
Z hľadiska ďalšieho vývoja obyvateľov má značný význam zastúpenie obyvateľov v predproduktívnom veku (0 - 14 rokov), ktoré je v tomto prípade nižšie ako poproduktívna zložka obyvateľstva (muži nad 65 rokov a ženy nad 60 rokov). Tento fakt potvrdzuje i ukazovateľ vnútornej demografickej kvality a reprodukčnej vitality súčasného obyvateľstva - index vitality populácie (pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky). V obci Hrašné má index vitality rastúcu tendenciu (graf 4).

Tabuľka 4 Demografická štruktúra obyvateľov v rokoch 2014 – 2022

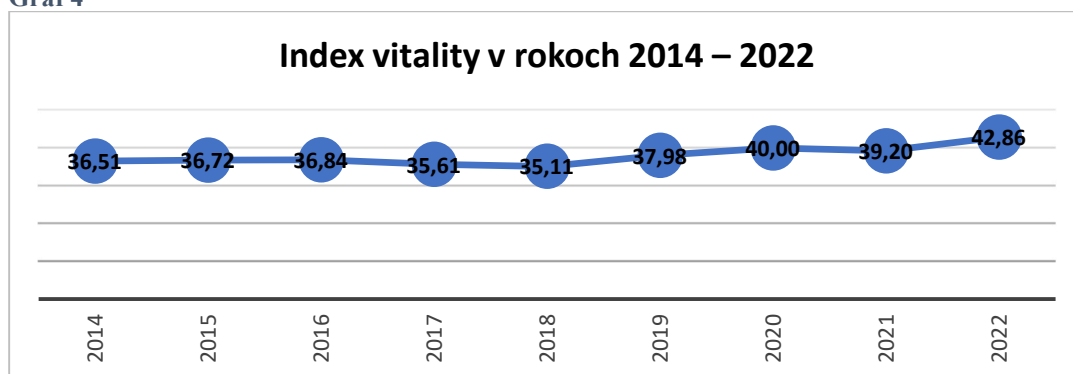
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Predproduktívne	Spolu	46	47	49	47	46	49	52	49	51
	%	9,48	9,73	10,12	9,71	9,45	10,08	10,59	10,29	10,67
Produktívne	Spolu	313	308	302	305	310	308	309	302	308
	%	64,54	63,77	62,40	63,02	63,66	63,37	62,93	63,45	64,44
Poproduktívne	Spolu	126	128	133	132	131	129	130	125	119
	%	25,98	26,50	27,48	27,27	26,90	26,54	26,48	26,26	24,90
Spolu		485	483	484	484	487	486	491	476	478
Index vitality		36,51	36,72	36,84	35,61	35,11	37,98	40,00	39,20	42,86

Zdroj: Štatistický úrad SR

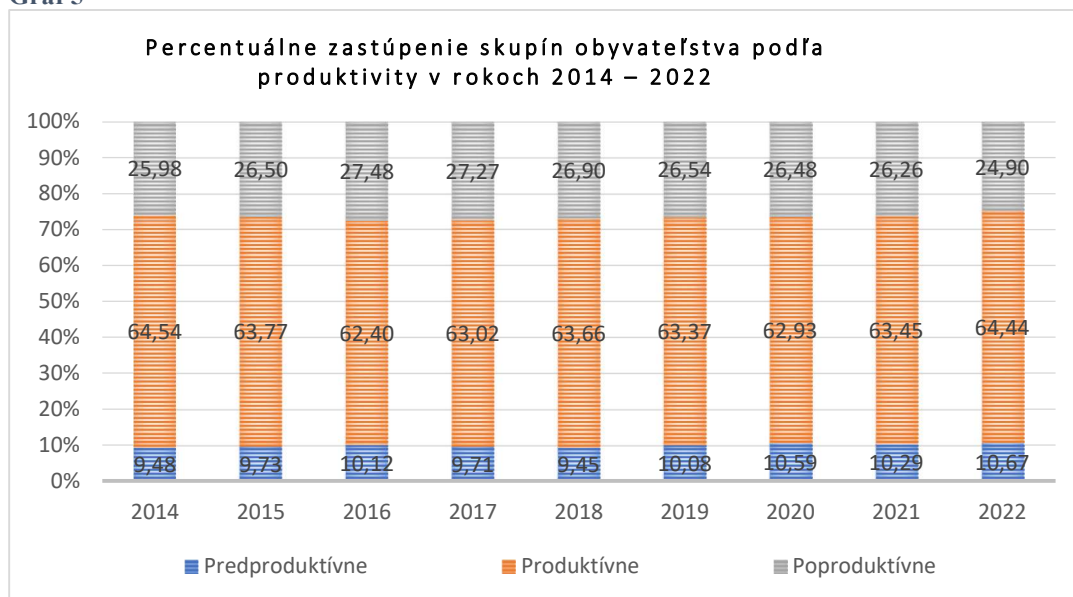
Graf 3

Graf 4

Graf 5

Z tabuľky 5 vyplýva, že celkový prírastok (úbytok) obyvateľstva sa z dlhodobého hľadiska pohybuje v plusových hodnotách. V sledovanom 8-ročnom období činil celkový prírastok obyvateľstva 28 obyvateľov. V sledovanom období v Hrašnom viac obyvateľov umrelo ako sa narodilo. V rokoch 2014 – 2022 bol tento úbytok 67 obyvateľov. Počas korona krízy nebola nejaká významná úmrtnosť v obci. Situácia v oblasti pôrodnosti sa v rokoch 2014 – 2019 pohybovala okolo 4. V rokoch 2020 a 2021 bolo 4 živonarodených detí.

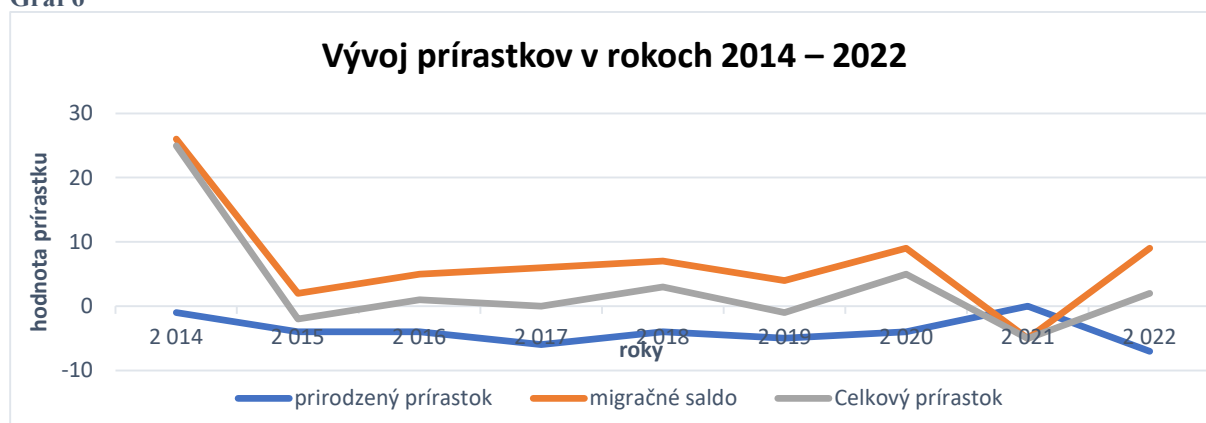
Ďalšou príčinou celkového úbytku je migračný úbytok obyvateľstva. V období 2014 - 2022 sa do obce prisťahovalo 182 ľudí, pričom sa z obce odsťahovalo 119 ľudí. Aj na tento ukazovateľ mala samozrejme vplyv korona, keď hlavne po jej vypuknutí boli obmedzenia v pohybe a tak sa v r. 2020 prihlásilo na trvalý pobyt len 15 nových obyvateľov, čo bolo len o 6 obyvateľov menej ako z predchádzajúceho roka 2019. Dôvodom migračného úbytku obyvateľstva je hlavne odchod mladých ľudí do veľkých miest, ale aj pokračujúci trend vysťahovávaní obyvateľstva z mesta do vidieckych sídiel, kde sú prijateľnejšie ceny za bývanie. Migrácia obyvateľstva je ovplyvňovaná ekonomickou situáciou mesta a mierou nezamestnanosti, situáciou na trhu práce či bytovou výstavbou a dostupnosťou bývania. Tiež majú na ňu vplyv dostupnosť služieb ako aj možnosti kultúrno-spoločenského či športového vyžitia.

Tabuľka 5 Pohyb obyvateľstva v rokoch 2014 – 2022

<i>Bilancia obyvateľstva</i>	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	spolu
Živonarodení	5	2	4	2	5	3	4	4	3	32
Zomrelí	6	6	8	8	9	8	8	4	10	67
Prir. prírastok/úbytok	-1	-4	-4	-6	-4	-5	-4	0	-7	-35
Prišťahovaní	31	14	27	16	15	21	15	15	28	182
Odstťahovaní	5	12	22	10	8	17	6	20	19	119
Migr. prírastok/úbytok	26	2	5	6	7	4	9	-5	9	63
Celkový prírastok	25	-2	1	0	3	-1	5	-5	2	28

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 6

Náboženská štruktúra obyvateľstva

Pri poslednom sčítaní ľudu v roku 2021 poklesol v Hrašnom podiel oboch hlavných náboženských vyznaní oproti sčítaniu z roku 2011. Aj tak sa však najviac obyvateľov – 45,11% hlásilo k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Je to ale o 18 % menej ako v roku 2011. K rímsko-katolíckej cirkvi sa hlási 5,61 % obyvateľov, čo je tiež 2%-ný pokles. Až o 27 % stúpol pomer obyvateľov bez vyznania (na 44,49%). Svoje zastúpenie v obci majú i ďalšie náboženstvá – gréckokatolícka cirkev, budhizmus či hinduizmus, ktorých podiel dokonca vzrástol. Naproti tomu odnože kresťanstva ako evanjelická cirkev metodistická (0,21%), náboženská spoločnosť svedkovia Jehovovi (2,08%) svojich prívržencov strácajú. Podrobnú štruktúru obyvateľov obce Hrašné podľa náboženského vyznania znázorňuje tabuľka 6 a graf 7.

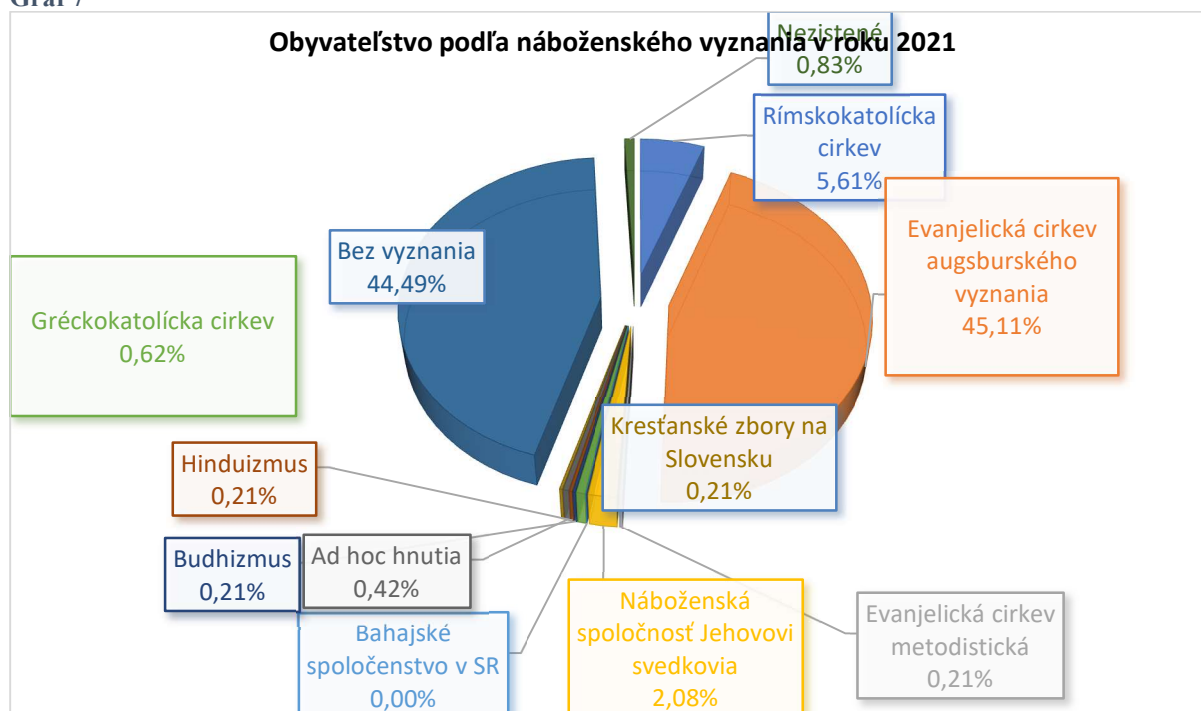
Tabuľka 6 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania porovnanie rokov 2021 a 2011

Náboženské vyznanie	SODB 2021		SODB 2011	
	Spolu	%	Spolu	%
Rímskokatolícka cirkev	27	5,61	36	7,86
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	217	45,11	291	63,54
Evanjelická cirkev metodistická	1	0,21	6	1,31

Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	10	2,08	17	3,71
Bahajské spoločenstvo v SR	0	0,00	1	0,22
Gréckokatolícka cirkev	3	0,62	1	0,22
Budhizmus	1	0,21	nesledované	0,00
Hinduizmus	1	0,21	nesledované	0,00
Ad hoc hnutia	2	0,42	nesledované	0,00
Kresťanské zbory na Slovensku	1	0,21	nesledované	0,00
Bez vyznania	214	44,49	80	17,47
Nezistené	4	0,83	26	5,68
Spolu	481	100	458	100,00

Zdroj: SODB SR 2021

Graf 7

Národnostná štruktúra obyvateľstva

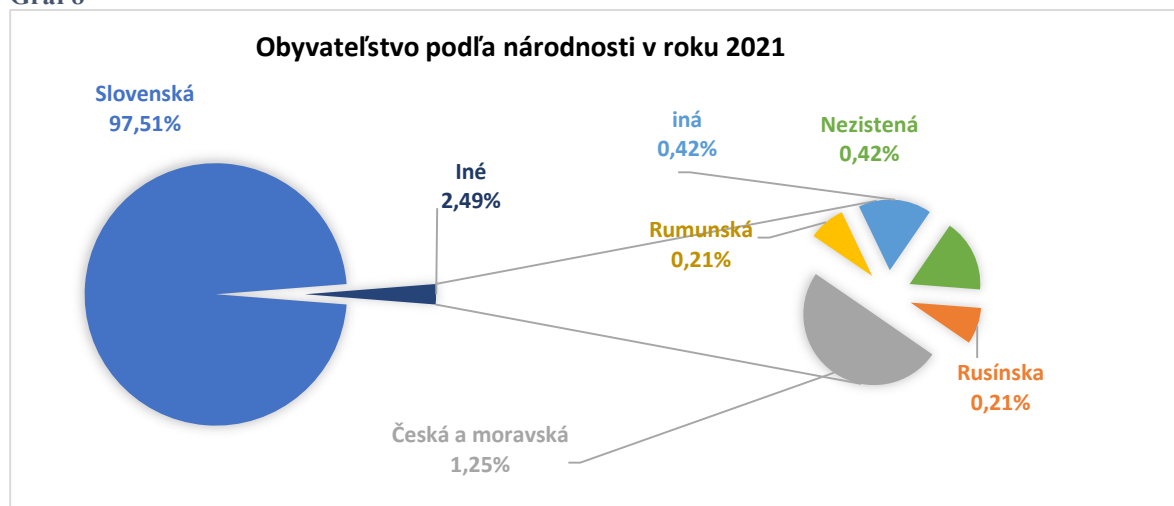
Pre určenie národnosti nie je rozhodujúca materinská reč, ani reč, ktorú občan prevažne používa alebo lepšie ovláda, ale jeho vlastné rozhodnutie o príslušnosti k národu, národnostnej menšine alebo etnickej menšine. Národnostné zloženie obyvateľstva obce môžeme považovať za homogénne. Podľa údajov z tabuľky 7 sa k slovenskej národnosti hlási až 97,51 % čo je oproti predchádzajúcemu SODB menej. Je to zrejme spôsobené znížením pomeru o takmer 1% tých obyvateľov, ktorí sa k národnosti v SODB 2011 nevyjadrili a v r. 2021 sa prihlásili k slovenskej národnosti. Zvýšil sa podiel českej národnosti. Ostatné národnosti dosahujú hodnoty nižšie ako 1%, preto sú zo štatistického hľadiska nevýznamné. K trvalému pobytu sa však prihlásili už aj občania rumunskej či rusínskej národnosti.

Tabuľka 7 Obyvateľstvo podľa národnosti

Národnosť	SODB 2021		SODB 2011	
	Spolu	%	Spolu	%
Slovenská	469	97,51	448	97,82
Rusínska	1	0,21	0	0,00
Česká a moravská	6	1,25	2	0,44
Rumunská	1	0,21	0	0,00
iná	2	0,42	0	0,00
Nezistená	2	0,42	8	1,75
Spolu	481	100,00	458	100,00

Zdroj: SODB SR 2021

Graf 8

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Najvýznamnejšie je zastúpené obyvateľstvo s úplným stredným vzdelaním s maturitou ako najvyšším ukončeným stupňom vzdelania a stredným vzdelaním. Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo je v obci zastúpené v počte 43 obyvateľov (8,94%), čo je od roku 2011 rastúci trend.

Podľa SODB 2021 môžeme konštatovať, že v obci Hrašné je najviac obyvateľov s dosiahnutým stredne odborným učňovským vzdelaním (bez maturity) – 34,93 % (slovenský priemer je 20%), čo je pokles takmer o 0,5 % oproti r. 2021. Naproti to mu viac ako 4% pribudli v kategórii Vyššie odborné vzdelanie, ktorá tak ma spolu 4,16 %. Druhou najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia, ktorí majú úplné stredné vzdelanie (s maturitou) – 29,11 %. Vysokoškolské vzdelanie má 8,94% obyvateľov Hrašného, čo je nárast v porovnaní s rokom 2011. Základné vzdelanie má tvorí 13,72%. Napriek tomu možno konštatovať, že z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec dobrú vzdelanostnú úroveň, najmä vďaka dvom stredným školám v meste Myjava. Podrobnú štruktúru obyvateľov podľa vzdelania znázorňuje tabuľka 8 a graf 9. Opticky sa môže zdať, že nastal prudký pokles ľudí Bez školského vzdelania, avšak ten je spôsobený tým, že z tejto kategórie boli pri sčítaní v roku 2021 už vyčlenené deti bez ukončeného vzdelania vo veku 0 – 14 rokov.

Tabuľka 8 Obyvateľstvo podľa stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	SODB 2021		SODB 2011	
	Spolu	%	Spolu	%
Základné	66	13,72	93	20,31
Stredné odborné učňovské (bez maturity)	168	34,93	155	33,84
Úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	140	29,11	137	29,91
Vyššie odborné vzdelanie	20	4,16	4	0,87
Vysokoškolské vzdelanie	43	8,94	17	3,71
Bez ukončeného vzdelania osoby 0 - 14 rokov	35	7,28	nesledované	0,00
Bez školského vzdelania	1	0,21	48	10,48
Nezistené	8	1,66	4	0,87
Spolu	481	100,00	458	100,00

Zdroj: SODB SR 2021

Graf 9

Prognóza vývoja počtu obyvateľov

Podľa štúdie Kraje a okresy Slovenska v demografickej perspektíve (autori : Branislav Šprocha, Boris Vaňo, Branislav Bleha) patrí okres Nové Mesto nad Váhom, do ktorého spadá i riešené územie mesta Stará Turá, medzi okresy s najvyšším indexom zaťaženia starým obyvateľstvom. Kým v roku 2018 pripadalo na 100 obyvateľov v tomto okrese viac ako 30 obyvateľov vo veku 65 a viac rokov, prognóza tohto čísla pre rok 2040 je až vyše 52 obyvateľov, teda viac ako polovica obyvateľstva okresu Nové Mesto nad Váhom bude vo veku 65 a viac rokov. Predpokladaný nárast počtu a podielu seniorov sa okrem vývoja indexu zaťaženia starým obyvateľstvom odzrkadlí aj na indexe (celkového) ekonomického zaťaženia, ktorý sa do roku 2040 pre okres Nové Mesto nad Váhom predpokladá až vo výške 81,5, čo je jeden z najhorších očakávaných indexov ekonomického zaťaženia na Slovensku.

Ekonomika územia

Podnikateľská sféra

V obci Hrašné k 31. 12. 2022 pôsobilo 35 podnikateľských subjektov, z toho 10 právnických osôb, čo je nárast o 4 subjekty oproti roku 2014. Naopak počet fyzických osôb nezapísaných v obchodnom registri celkovo klesol na 25 (viď tabuľka 9).

Tabuľka 9 Právne subjekty v obci Hrašné

Kategórie právnych subjektov	Počet r. 2014	Počet r. 2022
Právnické subjekty spolu	6	10
Fyzické osoby nezapísané v obchodnom registri – spolu	27	25
– FO nezapísané v obchodnom registri – živnostníci	27	21
– FO nezapísané v obchodnom registri – slobodné povolania	0	0
– FO nezapísané v obchod. registri – samostatne hospodáriaci roľníci	0	4
Subjekty vedené v Registri organizácií	33	35

Zdroj: Štatistický úrad SR

Podnikateľskú sféru v primárnom sektore zastupuje niekoľko podnikateľských subjektov, z toho konkrétne 4 samostatne hospodáriacich roľníkov. V katastrálnom území obce hospodári viacero poľnohospodárskych podnikov. Medzi významné podnikateľské subjekty v katastrálnom území patrí firma HERBEX, METAL-EX.

Najvýraznejšie odvetvia v rámci sekundárneho sektora je strojársky priemysel, ktorý sa výraznou mierou podieľa na priemyselnej produkcii obce.

Terciárny sektor je zastúpený v prevažnej miere (12,99 %) podnikateľskými subjektmi zaoberajúcimi sa dopravou a skladovaním, reštauračnými službami a veľkoobchodom a maloobchodom. V tomto sektore majú výrazný podiel obchodné prevádzky zastúpené 1 predajňou potravinárskeho a zmiešaného tovaru.

Z údajov uvedených v tabuľke 10 a grafu 10 vyplýva, že najviac ekonomicky aktívnych obyvateľov obce pracuje v priemyselnej výrobe, ktorá spadá do sekundárneho sektora, v ktorom spolu pracuje 51,08 %. V terciárnom sektora pracuje 12,99 % obyvateľstva, v primárnom sektore 3,90 % a kvarciárny sektor predstavuje 19,91 %. Až 9,96 % ekonomicky aktívnych obyvateľov neudalo svoje odvetvia zamestnania.

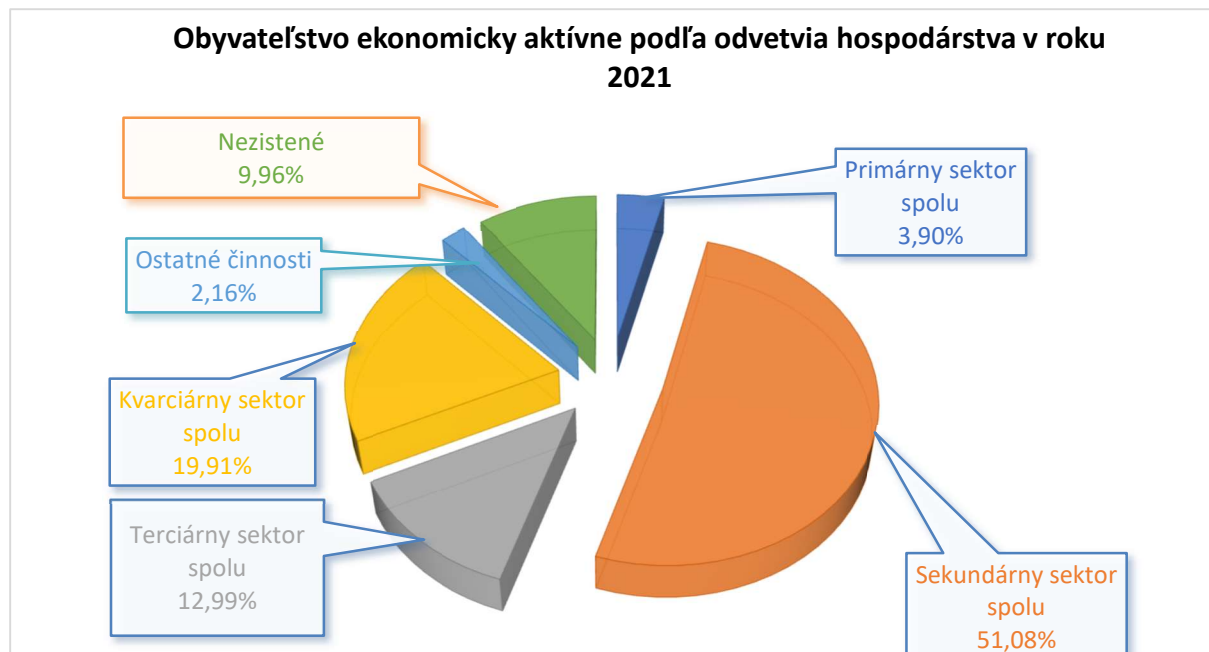
Tabuľka 10 Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa odvetvia hospodárstva v roku 2022

Odvetvie hospodárstva	Obyvateľstvo ekonomicky aktívne		
	Muži	Ženy	Spolu
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	8	1	9
Ťažba a dobývanie			0
Primárny sektor spolu	8	1	9
Priemyselná výroba	55	46	101
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1	1	2

Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	2	1	3
Stavebníctvo	11	1	12
Sekundárny sektor spolu	69	49	118
Doprava a skladovanie	11	8	19
Ubytovacie a stravovacie služby	10	1	11
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov			0
Terciárny sektor spolu	21	9	30
Informácie a komunikácia	5		5
Finančné a poisťovacie činnosti		3	3
Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	2	4
Odborné, vedecké a technické činnosti	3	2	5
Administratívne a podporné služby	1	2	3
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	3	7	10
Vzdelávanie		4	4
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1	8	9
Umenie, zábava a rekreácia	3		3
Kvarciárny sektor spolu	18	28	46
Ostatné činnosti	1	4	5
Nezistené	14	9	23
Spolu	131	100	231

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 10

Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov, teda osôb vo veku od 15 do 89 rokov, ktoré počas referenčného týždňa odvedli určitú prácu, aj keď len jednu hodinu týždenne, za odmenu, zisk alebo za výhody pre rodinu, v obci Hrašné je 231, čo je 48,03 % z celkového počtu obyvateľstva (rok 2021). Oproti roku 2011 teda jeho pomer mierne vzrástol. V porovnaní

s Trenčianskym krajom je to 2 % menej a s celoslovenským priemerom je to viac ako o 1 % (viď tabuľka 11).

Tabuľka 11 Porovnanie EAO mesta s priemerom okresu, kraja a SR v roku 2021 a rokom 2011

	Trvale bývajúce obyvateľstvo v r. 2021	Ekonomicky aktívne osoby v r. 2021	Podiel EAO v % v r. 2021	Podiel EAO v % v r. 2011
Obec Hrašné	481	231	48,03	43,00
Okres Myjava	25 193	12 843	50,98	48,70
Kraj Trenčiansky	570 675	287 977	50,45	49,20
SR	5 428 795	2 553 891	47,04	48,70

Zdroj: Štatistický úrad SR

Nezamestnanosť

Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla k 31. 12. 2021 v obci Hrašné len 3,03 %. Pričom za okres Myjava je táto hodnota ešte nižšia a to 3,48 %. Za posledných 7 rokov klesla teda miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Myjava viac ako o 4 %. Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Myjava je dlhodobo pod celoslovenským priemerom. Dokonca i na úrovni Trenčianskeho kraja je nezamestnanosť o niečo vyššia ako v okrese Myjava.

Tabuľka 12 Porovnanie miery nezamestnanosti k 31. 12. 2021

	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	Ekonomicky aktívne osoby spolu	Miera evidovanej nezamestnanosti v %
Obec Hrašné	481	231	3,03
Okres Myjava	25 193	12 843	3,48
Kraj Trenčiansky	570 675	287 977	3,69
SR	5 428 795	2 553 891	5,90

Zdroj: ÚPSVaR 2021

Bývanie a bytový fond

Bývanie ako jedna zo základných ľudských potrieb by malo byť uspokojované na úrovni adekvátnej celkovému stupňu sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti. Jeho úroveň je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva.

Domový fond obce Hrašné v roku 2021 tvorilo 260 domov, v ktorých bolo spolu 288 trvale obývaných bytov. Najväčší podiel na domovom fonde majú rodinné domy - 244. Domový fond v obci dopĺňa 8 ostatných budov.

Prírastok bytových jednotiek za roky 2011 – 2021 (t.j. medzi dvomi SODB) bol v obci Hrašné + 21 bytových jednotiek (SODB 2011: 267 bytových jednotiek, SODB 2021: 288 bytových jednotiek).

Tabuľka 13 Prehľad bytového fondu v obci Hrašné za rok 2021

Typ domu	Počet domov	Počet bytových jednotiek v dome
rodinný dom	244	246
bytový dom	8	34
Ostatné (napr. polyfunkčná budova, neskolaudovaný rodinný dom, núdzový objekt, neurčený na bývanie, inštitucionálne, alebo kolektívne zariadenia nezistené	8	8
SPOLU	260	288

Zdroj: SODB SR 2021

Pozn. Celkový bytový fond sa skladá z viacerých variácií, ktoré môžu tvoriť okrem obytných rodinných a bytových domov aj polyfunkčné budovy, ostatné budovy na bývanie, komerčné plochy ubytovacích zariadení, inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia, neskolaudované rodinné domy a pod. – vid' nasledujúca tabuľka.

Občianska vybavenosť

Sociálna starostlivosť

V obci je zriadená opatrovateľská služba, ktorá slúži pre donášku obedov, bežné nákupy a pomoc v domácnosti pri upratovaní a hygiene. Starší ľudia, ktorý vyžadujú 24 hodinovú opateru sú umiestňovaní v prípade potreby do Domu dôchodcov v Myjave, Domu dôchodcov v Bzinciach pod Javorinou alebo do Nešťátneho zdravotníckeho zariadenia Hrachovište.

Zdravotná starostlivosť

V obci Hrašné sa nenachádza zdravotné stredisko. Jej obyvatelia využívajú v prípade potreby nemocnicu s poliklinikou a záchranú službu v meste Myjava alebo v Starej Turej.

Školy a školské zariadenia

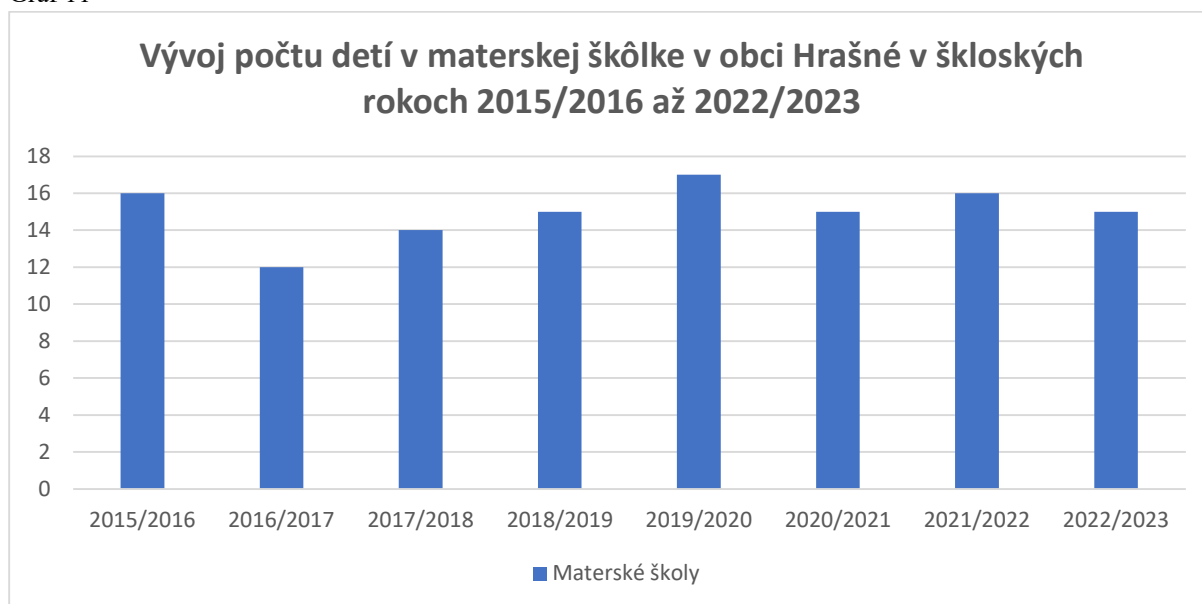
V obci sa nachádza iba Materská škola. Žiaci navštevujú základné školy v Rudníku, Krajnom. Starší žiaci dochádzajú do Základnej školy v Myjave a Starej Turej. Vývoj detí v materskej škole vykazuje tabuľka 14 a graf 11. Vývoj počtu detí v Materskej škôlke od roku 2015 mal do školského roku 2019/2020 mierne stúpajúcu tendenciu.

Tabuľka 14 Počet detí a žiakov v materských a v základných školách v obci Hrašné

Školský rok	Základné školy
2015/2016	16
2016/2017	12
2017/2018	14
2018/2019	15
2019/2020	17
2020/2021	15
2021/2022	16
2022/2023	15

Zdroj: Obecný úrad Hrašné, 2022

Graf 11

Kultúra, šport a cestovný ruch

Kultúrne zariadenia

V Hrašnom sa nachádza kultúrny dom a obecná knižnica.

Historické zariadenia

V obci sa nachádza Štúrova skala s pamätnou tabuľou v časti Hodulov vrch.

Zariadenia na trávenie voľného času

Pre obyvateľov obce je na trávenie voľného času k dispozícii športový areál. V športovom areáli sa nachádza futbalový štadión s trávnatou plochou. Ďalej sa tu nachádza viacúčelové ihrisko. Tento areál poskytuje optimálne možnosti pre športovanie pre obyvateľov obce.

Pre deti je k dispozícii detské ihrisko pri kultúrnom dome. V centre obce sa nachádza pohostinstvo, ktoré využívajú nielen miestni obyvatelia, ale i chalupári a množstvo cykloturistov.

Kultúrno-spoločenský život

Kultúra je nezastupiteľnou sférou spoločenského života. Kultúrnou politikou prispieva obec k duchovnému rozvoju svojich obyvateľov vo vzťahu k ich potrebám v rámci obce, okresu, kraja, regiónu, Slovenska.

V obci sa každoročne konajú viaceré kultúrne a spoločenské podujatia a akcie. Charakter niektorých sa mení, väčšina z nich sa však koná viac menej pravidelne každý rok. Najvýznamnejšie z nich sú Hasičské súťaže, futbalové turnaje, stávanie mája, Mesiac úcty k starším, Hrašnárska vareška, deň dobrého jedla, pívny festival, Jubilanti a rôzne akcie pre deti ako je Mikuláš, Deň detí, karneval, atď.

Kultúrno-spoločenský život v obci Hrašné reprezentuje pomerne široká škála kultúrnych inštitúcií, združení, spoločenských organizácií, občianskych združení,

spolkov, ktoré vyvíjajú svoje aktivity v najrozličnejších oblastiach kultúrno-spoločenského života. Občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, keďže svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života.

V obci Hrašné pôsobia tieto organizácie:

- Dobrovoľný hasičský zbor Hrašné,
- Jednota dôchodcov Hrašné,
- Telovýchovná jednota Hrašné.

Ostatné služby

Medzi tieto zariadenia v obci patrí Farský úrad evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania, Obecný úrad, 2 požiarne zbrojnice Hrašné a Hodulov vrch, Dom smútku a cintorín. Vedľa priestorov obedného úradu sa nachádza erotický salón Celentáno. V obci Hrašné sa tak isto nachádzajú aj potraviny so zmiešaným tovarom.

2.4 ÚZEMNO-TECHNICKÁ ANALÝZA

Základná charakteristika obce z pohľadu širších vzťahov

Doprava

Obec Hrašné sa nachádza mimo nadregionálne významných dopravných trás, avšak jeho územím vedie významná cesta II. triedy č.II/581 Stará Turá - Myjava. Táto cesta patrí medzi intenzívne zaťažené cestné komunikácie. Okrem toho katastrálnym územím prechádza niekoľko ciest III. triedy, ktoré sú využívané najmä miestnym obyvateľstvom. Štátne cesty sú využívané na tranzit osobnej a nákladnej dopravy.

Miestne komunikácie zahŕňajú obecné komunikácie, poľnohospodárske a lesné spevnené a nespevnené cesty.

V obci sa nachádzajú miestne komunikácie, ktoré sú asfaltové a v nevyhovujúcom technickom stave, ktoré bude treba v najbližšej budúcnosti zrekonštruovať.

V obci nie sú vybudované žiadne cyklochodníky. Avšak cyklisti využívajú vo vyššej miere miestne komunikácie alebo lesné spevnené a nespevnené cesty.

Na území obce nie je železničná doprava prevádzkovaná, najbližšie železničné stanice sa nachádzajú v obci Poriadie, v meste Myjava a Stará Turá.

Keďže obec leží približne v strede vzdialenosti medzi mestom Myjava a mestom Stará Turá má dobré spojenie s oboma mestami a takisto má spojenie s krajským mestom Trenčín.

Zásobovanie vodou, kanalizácia a ČOV

Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou je realizované skupinovým vodovodom, ktorý je v správe Trenčianskej vodárenskej spoločnosti.

Obec Hrašné nemá vybudovanú kanalizačnú sieť a ani čističku odpadových vôd. Z toho dôvodu musia mať obyvatelia vybudované septiky, žumpy alebo domáce čističky

odpadových vôd. Obec má pripravený projekt na vybudovanie kanalizácie a ČOV spoločne s obcou Rudník.

Zásobovanie plynom

Obec Hrašné je plynofikovaná. V obci je 288 obývaných bytov z toho 181 má plyn zo siete, čo tvorí 63%.

Zásobovanie elektrickou energiou a verejné osvetlenie

Obec je zásobovaná elektrickou energiou z VN linky 22 kV prostredníctvom miestnych transformačných staníc. V obci sú dve transformačné stanice. Jedna pri firme Herbex a jedna za obcou v smere do Starej Turej.

Celá obec aj s okolitými osadami je pokrytá verejným osvetlením.

Tepelné hospodárstvo (centrálne zásobovanie, individuálne zdroje) a zásobovanie plynom

Centrálny rozvod tepla v obci nie je vybudovaný. Domácnosti používajú na vykurovanie plyn a tiež palivové drevo a tuhé palivo – čierne uhlie, hnedé uhlie, koks. Existujú tiež domácnosti, ktoré vykurojú elektrickým kúrením. V súčasnosti sa do povedomia obyvateľov dostávajú aj iné tzv. alternatívne zdroje vykurovania ako sú vykurovanie pilinami, peletami, briketami, tepelným čerpadlom a solárnymi systémami.

Telekomunikácie (internet, optika)

Počet telefónnych staníc v obci dosahuje počet 55. Pevná linka je okrem centra obce natiahnutá aj v osadách U Štefíkov, Žadovec a Hodulov vrch. Obec je tiež pokrytá signálom mobilných operátorov.

Rozvojové plochy

Po regresii strojárskoho priemyslu, ku ktorej došlo na konci 90-tych rokov minulého storočia sa región nachádzal v ekonomických problémoch a zaznamenal vysokú mieru nezamestnanosti.

Územie obce má k dispozícii priestory pre ďalšiu výstavbu a rozvoj, či už v oblasti bytovej, občianskej, spoločenskej alebo priemyselnej vybavenosti. Je preto možné uvažovať o rozširovaní individuálnej bytovej výstavby, vzniku polyfunkčných objektov ako aj o rozvoji súvisiacom s rozširovaním činností malých a stredných podnikateľských subjektov v oblasti služieb a výroby a pod.

Obec plánuje okrem iného súčasne zastavaného územie obce rozšíriť v lokalite Žadovec a u Štefíkov. Tak isto má v zámere zrekonštruovať nevyužívané budovy na byty v lokalite Hodulov vrch. Na priemyselnú výrobu sú určené plochy v areály bývalého družstva.

2.5 SWOT ANALÝZA

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p><u>Lidské:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • dostatok kvalifikovanej pracovnej sily, • vysoká miera economickej aktivity žien, • relatívne vysoká úroveň formálneho vzdelania pracovnej sily, • relatívne vysoký podiel stredoškolsky vzdelanej pracovnej sily, • tradícia poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, • veľký produkčný potenciál lesov, • silná tradícia existencie remesiel, • vysoký podiel malého a stredného podnikania, • tradícia ovocinárstva. <p><u>Prírodné:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zdravé a tiché životné prostredie, • vysoký prírodný potenciál – lesy, • vysoký stupeň biodiverzity, • realizácia separovaného zberu, • krásna prírodná scenéria. <p><u>Materiálne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • jasná koncepcia základného komunikačného systému obce, • rozsah ponúkaných dopravných služieb a dopravnej vybavenosti, • dobré dopravné spojenie vzhľadom na početnosť spojov, • dobré pokrytie signálom mobilných sietí, • vybudovaný vodovod, plynovod, • vybudované detské ihrisko (parky), • vysoké percento voľného investičného materiálu (domy, školy, bývalé JRD a iné stavby), • futbalové ihrisko, • tenisový kurt, • ochota učiteľov k ďalšiemu vzdelávaniu, • interakcia učiteľ – žiak je na dobrej úrovni, • využívanie alternatívnych spôsobov vo výchovno-vzdelávacom procese, • aktívne zapojenie sa žiakov do mimo vyučovacích aktivít, rozvoj záujmovej činnosti žiakov, • národnostne i religiózne homogénna obec, • existencia a činnosť spoločenských organizácií, • organizovanie spoločenských a športových 	<p><u>Lidské:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká finančná zaťaženosť a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania, • nízky objem investičného kapitálu, • málo rozvinuté služby v regióne pre podporu malého a stredného podnikania, • nedostatok služieb na podporu zamestnanosti, • nedostatočne rozvinuté poradenské a vzdelávacie služby pre oblasť podnikania, • málo rozvinuté služby starostlivosti o rodinu, deti a osoby odkázané na starostlivosť zamestnaných osôb, • nepriaznivá demografická štruktúra obyvateľstva, • negatívny populačný vývoj daný nízkou mierou natality obyvateľstva a migráciou, • neexistujúca poľnohospodárska spoločnosť, • stagnácia poľnohospodárstva, • nedostatok investícií v agrárnom sektore, <p><u>Prírodné:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • výskyt nelegálnych skládok odpadov, • veľa odpadu od chatárov a chalupárov v potoku, v kontajneroch a aj mimo nich, • nepokosené pozemky družstva, • vysoký stupeň ohrozenia lesných ekosystémov, • zhoršujúci sa stav životného prostredia, • nízky podiel využívaného komunálneho odpadu, • spaľovanie nebezpečného odpadu v kotloch (plasty, drevotrieska), • úbytok ovocných sádov ako krajnotvorného prvku, • vypúšťanie splaškov do vonkajšieho prostredia, najmä do povrchových vôd, • PD znečisťuje životné prostredie, ničí cesty, robí skládky odpadu, z ktorých sa šíry zápach, • nadmerná rozloha ornej pôdy na úkor pasienkov a lúk vo vyšších znevýhodnených polohách obce – nebezpečie erózie, • nedobudovanosť siete chránených území, • nedostatok financií na monitoring ŽP. <p><u>Materiálne:</u></p>

podujatí: poľovnicke akcie, oslavy k 1. máju, MDŽ, futbalové zápasy a turnaje, atď.

Ekonomické:

- prírodný a kultúrno-historický potenciál obce,
- výborné podmienky na vidiecku turistiku, cykloturistiku, rekreáciu, rehabilitačné a odpočinkové aktivity (poloha v Myjavskej pahorkatine, blízkosť Bielych a Malých Karpát, blízkosť atraktívnych miest – Piešťany),
- blízkosť turistických atrakcií - hradu Branč a hradu Čachtice, mohyla M. R. Štefánika na Bradle,
- blízkosť lyžiarskeho vleku s umelým zasnežovaním svahu a bežkárskeho tratí,
- pomníky, pamätníky,
- zachovaná tradičná kultúra a živý folklór,
- ponuka kultúrnych podujatí na dobrej úrovni.

- nevyhovujúci technický stav ciest a chodníkov,
- zlá dopravná dostupnosť kopaníc najmä v zimných mesiacoch,
- nedostatok chodníkov,
- slabá informovanosť verejnosti o činnosti samosprávy a života v obci,
- nevybudovaná kanalizácia a ČOV,
- nedoriešený systém odpadového hospodárstva,
- slabé prepojenie na hlavné diaľničné cestné a železničné siete a uzly,
- zlá úroveň infraštruktúry pre rozvoj športu a telesnej kultúry,
- málo parkovacích miest pre návštevníkov obce,
- nedostatočne rozvinutá infraštruktúra pre progresívne informačné technológie,
- údržba ciest v zimnom období,
- neupravené chodníky, pamiatky, cestné rigoly,
- nedostatok finančných zdrojov na rozvoj škôl, ktoré nie sú obce schopné získať ani z mimorozpočtových zdrojov,
- zastarané učebné pomôcky, nedostatok výpočtovej techniky, neaktuálny a zastaraný knižničný fond,
- absencia stacionárnych zariadení penzionového typu,
- zhoršujúca sa demografická krivka – starnutie obyvateľstva,
- zlá sociálna situácia starých a odkázaných ľudí,
- nerozvinuté kultúrne a športové aktivity.

Ekonomické:

- nedostatočná kvalita poskytovaných služieb v cestovnom ruchu,
- málo rozvinutý marketing a kvalita manažmentu cestovného ruchu,
- nedostatočné ubytovacie kapacity v obci a nedostatočné v okolí pre návštevníkov a obchodných cestujúcich, nedostatočná infraštruktúra, zlý stav kultúrnych a historických pamiatok,
- horšia dopravná prístupnosť hlavne v zimnom období,
- absencia kultúrnych pamiatok,
- nedostatočná kvalita poskytovaných služieb,
- nedostatočné využívanie prírodného potenciálu,
- zanikajúce praktiky ľudovej výroby,
- žiadny podnikateľský subjekt podnikajúci v cestovnom ruchu.

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<p><u>Prírodné:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • využitie obnoviteľných zdrojov energie (biomasa, solárne kolektory, veterné elektrárne), • monitoring a ochrana životného prostredia, • realizácia protipovodňových opatrení na rizikových územiach, • realizácia programov starostlivosti o chránené územia, • vyžitie prírodného potenciálu priehrady v rozvoji cestovného ruchu, • využitie prírodných podmienok a polohy obce v rozvoji cestovného ruchu, • zvýšenie podielu využívaného komunálneho odpadu. <p><u>Ludské:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj nových foriem miestnej zamestnanosti (agroturistika, sociálne služby v zariadeniach rodinného typu), • zosúladiť záujem regiónu a trhu práce o požadované vzdelávania školami, • možnosť výstavby priemyselného parku, prípadne využitia poľnohospodárskych areálov, • blízkosť dvoch spádových miest regiónu (Myjava – Stará Turá), • poloha na cestnej spojnicí Myjava - Stará Turá, • podpora a rozvoj malého a stredného podnikania EÚ, • rozvoj alternatívnych zdrojov energie (biomasa), • rozvoj ekologického poľnohospodárstva, • rozvoj na ovocinárstvo nadväzujúcich odvetví potravinárstva (výroba sušeného ovocia, džemov, džúsov, sirupov a destilátov), • využitie štrukturálnych fondov EÚ (Program rozvoja vidieka), • ponuka atraktívneho bývania na vidieku <p><u>Materiálne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • budovanie trás cyklistickej a pešej dopravy na jestvujúcich alebo súbežne s jestvujúcimi cestami, 	<p><u>Prírodné:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie znečisťovanie povrchových a podzemných vôd nevybudovaním kanalizácie a ČOV, • prehlbujúce sa znečisťovanie životného prostredia divokými skládkami, • ohrozenie eróziou pôdy. <p><u>Ludské:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • odchod mladých kvalifikovaných ľudí z obce, • nedostatočná motivácia zamestnávateľov na ďalšom vzdelávaní zamestnancov, • nedostatočná finančná podpora agrárneho sektoru vládou , • neriešenie vlastníckych majetkovo-právnych vzťahov. <p><u>Materiálne:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatok investícií do rozvoja dopravy, telekomunikácií a informatizácie verejného sektora, • rast individuálnej dopravy pri súčasnom poklese hromadnej dopravy, • negatívne účinky dopravy na životné prostredie, • nárast cien plynu, električky, • nedostatok finančných zdrojov na prevádzku škôl a školských zariadení, ich vybavenosť a odmeňovanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov, ktoré sú vyčlenené v štátnom rozpočte, • nepriaznivý demografický vývoj ohrozujúci existenciu školy, • nedostatok finančných prostriedkov v rozpočte obce na spolufinancovanie veľkých projektov, • nízka občianska participácia. <p><u>Ekonomické:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pomalé zavádzanie moderných informačných systémov, • slabšia kooperácia medzi obcami v regióne prípadne neochota spolupracovať na realizácii spoločných programov, • pretrvávajúca nízka podpora rozvoja cestovného ruchu, • nezosúladenie legislatívnych noriem SR a EÚ, • nedostatok finančných prostriedkov.

- využívanie informačných technológií, dostupnosť verejného internetu,
- rozšírenie rozvodov KTR , vysielania Myjavskej televízie a bezdrôtového rozhlasu,
- efektívne využitie prostriedkov z fondov EÚ,
- možnosť pokračovať v štúdiu na stredných školách v regióne,
- možnosť využitia štrukturálnych a iných fondov ako mimorozpočtových zdrojov,
- využitie členstva v regionálnych združeniach ZMO myjavského regiónu, Združenie obcí kopaničiarskeho regiónu Veľká Javorina-Bradlo, Kopaničiarsky región – MAS, Združenie miest a obcí Dubník– spolupráca a pomoc pri spoločných veľkých projektoch,
- využitie existujúcich objektov a ich rekonštrukcia na sociálne zariadenia (penzióny) rodinného typu, hospic,
- možnosti využitia existujúcich zariadení pri zabezpečení stravovania.

Ekonomické:

- zhodnotenie nevyužitého potenciálu, zvýšenie konkurenčnej schopnosti,
- rozvoj obchodu a služieb na podporu cestovného ruchu v okresnom meste Myjava,
- ponuka nových produktov cestovného ruchu (gazdovský dvor, kopaničiarska izba atď.),
- využiť členstvo v regionálnych združeniach a prostredníctvom spoločnej cieľenej propagácie zlepšiť imidž obce a regiónu,
- možnosť využitia dobrej polohy v blízkosti hranice s Českom a Rakúskom na rozvoj cestovného ruchu,
- rozvoj cestovného ruchu na báze využitia prírodného a kultúrneho potenciálu okolia,
- existencia starých neobývaných chalúp, ktoré možno využiť na vidiecky turizmus,
- perspektíva ubytovania v súkromí,
- podpora vidieckeho turizmu a agroturistiky štrukturálnymi fondami EÚ (Program rozvoja vidieka),
- oživenie tradičných remeselníckych zručností,
- zvýšenie potenciálu dlhodobej rekreácie s pozitívnym dopadom na rozvoj zamestnanosti.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť nadväzuje na analytickú časť a obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik. Určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Strategická časť obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách, resp. oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Strategický cieľ PHSR ako aj dielčie ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 zákona je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, na podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunit, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľadňovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne, zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja boli pracovnými skupinami pripravené podklady pre formuláciu strategickej vízie. Následne riadiaci tím zabezpečil vypracovanie strategickej vízie.

Stanovenie vízie predstavuje očakávaný stav, ktorý má obec Hrašné dosiahnuť z dlhodobého hľadiska. Vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie nasledujúcich 7 rokov a postupov na ich dosiahnutie. Hrašné má stanovenú

nasledovnú víziu, ktorá zodpovedá dosiahnutým výsledkom počas rokov 2014 - 2022 a aj očakávaniam do roku 2030.

Vízia obce Hrašné

„Víziou obce Hrašné je vybudovať obec ako ekologicky funkčný a stabilný celok s vysokou úrovňou kvality životného prostredia a života obyvateľov. Obec s kvalitnou infraštruktúrou s využitím vhodnej geografickej polohy, ktorá umožňuje rozvoj podnikania a jej hospodársky rast pri dodržaní princípov trvalo udržateľného rozvoja.“

Rozvojová stratégia

Na základe komplexnej analýzy územia obce a určenia slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození v oblasti hospodárskej, sociálnej a environmentálnej, môžeme určiť rozvojovú stratégiu obce a jeho prioritné ciele.

Strategickým cieľom obce je:

Vytvoriť podmienky pre všestranne kvalitný život občanov v obci a to zlepšením stavu životného prostredia budovaním infraštruktúry a rozvojom bytového fondu tak, aby sa obec stala domovom a miestom pre plnohodnotný život nových občanov ako aj terajších obyvateľov.

Znamená to využiť potenciál obce a dostupné možnosti získania finančných prostriedkov na realizáciu rozvojových činností, ale tiež sústavnú prácu s jednotlivcami a organizáciami. Kvalitu života obyvateľov podmieňuje okrem iného občianska vybavenosť, fungujúca technická a dopravná infraštruktúra. Je dôležité ponúknuť obyvateľom a návštevníkom možnosti rekreácie a trávenie voľného času na území obce. Rozvoj v tejto oblasti je podmienený vybudovaním lepšej turistickej infraštruktúry a vytvorením kvalitných tovarov, služieb a ďalších aktivít, ktoré budú viesť k rozvoju vidieckej turistiky a agroturistiky v spolupráci so všetkými zainteresovanými subjektmi.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHSR Trenčianskeho samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

Na základe uvedených skutočností boli navrhnuté jednotlivé aktivity v rámci hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti, ktoré pri ich postupnej realizácii budú viesť k napĺňaniu strategického cieľa obce.

3.1 Priorita 1: Ekonomický rozvoj obce

Strategický cieľ 1.1 Zlepšenie podmienok pre rozvoj podnikateľskej činnosti

Špecifický cieľ 1.1.1 Podpora investícií do rozvoja infraštruktúry pre podnikateľskú činnosť

Identifikované operácie:

- Modernizácia výroby firmy Herbex
- Zriadenie priestorov kuchyne v Pohostinstve U Felberú (budova obce)

Strategický cieľ 1.2. Podpora ľudských zdrojov

Špecifický cieľ 1.2.1 Zvýšenie počtu obyvateľov zlepšením podmienok bývania v obci

Identifikované operácie:

- Rekonštrukcia bývalej školy v časti Hodulov vrch na byty
- Individuálna bytová výstavba v časti Žadovec a u Štefikov

Strategický cieľ 1.3 Rozvoj cestovného ruchu, kultúrno-spoločenských a voľno časových aktivít

Špecifický cieľ 1.3.1 Podpora infraštruktúry cestovného ruchu a športu

Identifikované operácie:

- Cyklotrasa Polákov vrch
- Zveľadenie rekreačnej zóny Dubník
- Vybudovanie rozhľadne
- Vybudovanie lesoparku, cyklotrasy a náučného chodníka v lokalite Dubník
- Vybudovanie infraštruktúry pre terénne bicykle - cyklistov - bikerov (shorttraky, zjazdy,)
- Vybudovanie jazdeckých trás - KR-MAS
- Vytvorenie info bodu v lokalite Hodulov vrch
- Doplnková cyklistická infraštruktúra (nabíjacie stanice pre elektro bicykle, odstavné miesta, stojany a pod.)
- Náučný chodník z centra obce do osady u Štefikov

Špecifický cieľ 1.3.2 Podpora kultúrno-spoločenských podujatí a voľno časových aktivít

Identifikované operácie:

- Modernizácia športového areálu (oprava budovy šatní, dobudovanie nových šatní a tribúny, prehĺbenie studne, revitalizácia futbalového ihriska a prístrešok - rozšírenie posedenia, oplotenie, osvetlenie)
- Podpora kultúrno-spoločenských a športových podujatí (hrašnárska vareška, deň dobrého jedla, pívny festival, predvianočná zabíjačka, futbalový turnaj, hasičská súťaž)
- Rekonštrukcia nevyužívanej budovy bývalého obchodu na Komunitné centrum (Hodulovom vrchu),
- Podpora športových kolektívov,
- Podpora a rozvoj dobrovoľníctva,
- Modernizácia detských ihrísk,
- Modernizácia dopravného ihriska pri MŠ.

3.2 Priorita 2 Rozvoj občianskej vybavenosti

Strategický cieľ 2.1 Zvýšenie kvality infraštruktúry verejných služieb

Špecifický cieľ 2.1.1 Zvýšenie kvality dopravnej infraštruktúry a bezpečnosti cestnej premávky

Identifikované operácie:

- Modernizácia autobusových zastávok (8 zastávok),
- Rekonštrukcia miestnych komunikácií,
- Oprava mostov u Malkov a Polákov vrch,
- Vybudovanie chodníka medzi osadami Žadovec a Hodulov vrch,
- Rekonštrukcia chodníkov v centre obce,
- Vybudovanie chodníka medzi osadou u Štefikov a centrom obce,
- Zníženie energetickej náročnosti verejného osvetlenia,
- Dobudovanie dopravných značení a prechod pre chodcov

Strategický cieľ 2.2 Modernizácia a rekonštrukcia obecných objektov, školských zariadení a zlepšenie kvality služieb verejnej správy a vzdelávania

Špecifický cieľ 2.2.1 Skvalitnenie stavu budov v majetku obce a objektov verejnej správy

Identifikované operácie:

- Rekonštrukcia priestorov obecného úradu, materskej škôlky a obecnej knižnice (tepelné čerpadlo, zateplenie, osvetlenie, výmena strechy) 450 000,00
- Dokončenie rekonštrukcie a úprav Kultúrneho domu a okolia v obci Hrašné (vstup, prístupový chodník, parkovisko)
- Revitalizácia parku pred Kultúrnym domom (veľký altánok – prestrešenie, úprava chodníkov, drobný mobiliár)
- Zriadenie ústredného plynového kúrenia Kultúrneho domu
- Rozšírenie miestneho cintorína (dobudovanie chodníkov, osvetlenia, parkoviska, oplotenia, drobný mobiliár, zeleň)
- Rekonštrukcia Domu smútku a rozšírenie o prekrytú terasu (oprava strechy, fasády, vnútorného vybavenia – kúrenie, chladiaci box)
- Revitalizácia verejnej zelene

3.3 Priorita 3 Zvýšenie kvality životného prostredia

Strategický cieľ 3.1 Zvýšenie odvádzania a čistenia komunálnych vôd a zásobovania obyvateľstva pitnou vodou

Špecifický cieľ 3.1.1 Podpora odvádzania a čistenia odpadových vôd a zásobovania obyvateľstva pitnou vodou

Identifikované operácie:

- Vybudovanie koreňových ČOV v jednotlivých osadách
- vybudovanie prepojenia vodovodnej prípojky na vodu z čachtického prameňa

Strategický cieľ 3.2 Podpora odpadového hospodárstva a riešenie problematiky environmentálnych záťaží

Špecifický cieľ 3.2.1 Rozšírenie a modernizácia odpadového hospodárstva

Identifikované operácie:

- Vybudovanie zberného miesta a rozšírenie separovaného zberu
- Nákup novej techniky a strojov k zbernému miestu (nádoby, drtiče na rôzne druhy odpadu, lisy)
- Nákup komunálnej techniky (kosačka, krovinorez, mulčovač, zametač)
- Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu
- Inteligentné odpadové hospodárstvo s využitím smart technológií (Smart manažment odpadového hospodárstva)
- Propagácia separovaného zberu, kompostovania, zhodnocovania odpadov

4 IMPLEMENTAČNÁ A FINANČNÁ ČASŤ

4.1 PROJEKTOVÉ ZÁMERY A AKTIVITY

Priorita 1: Ekonomický rozvoj obce

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.1 Zlepšenie podmienok pre rozvoj podnikateľskej činnosti	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.1.1 Podpora investícií do rozvoja infraštruktúry pre podnikateľskú činnosť	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu využitia existujúceho potenciálu v priemysle a výrobe a obnovu existujúcej infraštruktúry na území obce.	
Doba realizácie		
2024 – 2030		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) Obnova existujúcej infraštruktúry na výrobnú činnosť v nadväznosti na tradíciu priemyslu širšieho regiónu,		
Operácie naplňajúce opatrenia špecifického cieľa		
Indikatívne projekty/zámery v obci Hrašné	Poznámka	Odhadované náklady
Zriadenie priestorov kuchyne v Pohostinstve U Felberú		40 000,00
Modernizácia výrobné firmy Herbex	Projekty pre podnikateľské subjekty	-
Finančné náklady na špecifický cieľ		
Možné zdroje financovania		Odhadované náklady na operácie špecifického cieľa
Rozpočet obce		40 000,00 €
Merateľné ukazovatele		
Počet objektov zrekonštruovaných na účely podnikania		

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.2. Podpora ľudských zdrojov	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.2.1 Zvýšenie počtu obyvateľov zlepšením podmienok bývania v obci	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na bytovú a domovú výstavbu a budovanie potrebnej infraštruktúry	
Doba realizácie		
2024 – 2030		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) Budovanie novej infraštruktúry – inžinierskych sietí b) Individuálna bytová výstavba c) Individuálna domová výstavba d) Rekonštrukcia existujúcich budov na bývanie		
Operácie naplňajúce opatrenia špecifického cieľa		
Indikatívne projekty/zámery v obci Hrašné	Poznámka	Odhadované náklady
Rekonštrukcia bývalej školy v časti Hodulov vrch na byty		400 000
Individuálna bytová výstavba v časti Žadovec a u Štefikov	Vykúpenie pozemkov v daných lokalitách	40 000
Finančné náklady na špecifický cieľ		
Možné zdroje financovania		Odhadované náklady na operácie špecifického cieľa
Rozpočet obce Štátny fond rozvoja bývania		440 000,00
Merateľné ukazovatele		
Počet bytových jednotiek; Počet pozemkov predaných pre individuálnu bytovú výstavbu		

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.3 Rozvoj cestovného ruchu, kultúrno-spoločenských a voľnočasových aktivít	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.3.1 Podpora infraštruktúry cestovného ruchu a športu	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu využitia potenciálu cestovného ruchu obce a to najmä prostredníctvom budovania a modernizácie špecifickej infraštruktúry cestovného ruchu v obci. Špecifický cieľ sa tiež zameriava na zvyšovanie informovanosti o cestovnom ruchu v obci a širšom okolí. zlepšením marketingových aktivít, integráciou turistických atrakcií v regióne, ako aj podpornej infraštruktúry, ako sú napríklad cyklochodníky a pod..	
Doba realizácie		
2024 – 2030		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) rozvoj cestovného ruchu v nadväznosti na tradíciu širšieho regiónu, b) budovania a modernizácie špecifickej infraštruktúry cestovného ruchu v obci.		
Operácie naplňajúce opatrenia špecifického cieľa		
Indikatívne projekty/zámery v obci Hrašné	Poznámka	Odhadované náklady
Cyklochodník Polákov vrch		20 000,00
Zveľadenie rekreačnej zóny Dubník		-
Vybudovanie rozhľadne		-
Vybudovanie lesoparku, cyklotrasy a náučného chodníka v lokalite Dubník		-
Vybudovanie infraštruktúry pre horské bicykle (shortraky, zjazdy, apod.)		-
Vybudovanie jazdeckých trás	Projekt regionálneho charakteru – žiadateľ KR-MAS	-
Vytvorenie info bodu v lokalite Hodulov vrch		10 000,00
Doplnková cyklistická infraštruktúra (nabíjacie stanice pre elektrobicykle, odstavné miesta, stojany, a pod.)		15 000,00
Náučný chodník z centra obce do osady u Štefíkov		10 000,00
Finančné náklady na špecifický cieľ		
Možné zdroje financovania		Odhad nákladov na operácie špec. cieľa
Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti SR Rozpočet obce Program Interreg SR – ČR Strategický plán spoločnej poľnoh. politiky prostredníctvom KR - MAS		55 000,00
Merateľné ukazovatele		
Dĺžka novovybudovaných príp. zrekonštruovaných cyklotrás a cyklochodníkov		

Počet prvkov na zvýšenie bezpečnosti cyklopravy
Počet prvkov drobnej cyklopravnej infraštruktúry
Dĺžka novovyznačených jazdeckých trás
Počet vytvorených oddychových zón

STRATEGICKÝ CIEĽ	1.3 Rozvoj cestovného ruchu, kultúrno-spoločenských a voľno časových aktivít	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1.3.2 Podpora kultúrno-spoločenských podujatí a voľno časových aktivít	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu využitia potenciálu kultúrneho dedičstva na území obce a to najmä prostredníctvom podpory organizácií, spolkov ako i kultúrnych podujatí. Tiež sa zameriava na oblasť športu a zdravého životného štýlu obyvateľov obce ako predpokladu zdravej komunity. Opatrenia cielia na dobudovanie a modernizáciu športovej infraštruktúry.	
Doba realizácie		
2024 – 2030		
Opatrenia špecifického cieľa		
<ul style="list-style-type: none"> a) podpora organizácií a inštitúcií kultúrneho života v obci, b) podpora a rozvoj kultúrnych podujatí v obci, c) podpora voľnočasových aktivít d) rekonštrukcia a modernizácia športových areálov. 		
Operácie naplňajúce opatrenia špecifického cieľa		
Indikatívne projekty/zámery v obci Hrašné	Poznámka	Odhadované náklady
Modernizácia športového areálu	oprava budovy šatní, dobudovanie nových šatní a tribúny, prehĺbenie studne, revitalizácia futbalového ihriska a prístrešok - rozšírenie posedenia, oplotenie, osvetlenie	150 000,00
Modernizácia športového areálu	oprava budovy šatní, dobudovanie nových šatní a tribúny, prehĺbenie studne, revitalizácia futbalového ihriska a prístrešok - rozšírenie posedenia, oplotenie, osvetlenie	45 000,00
Rekonštrukcia nevyužívanej budovy bývalého obchodu na Komunitné centrum		25 000,00
Podpora športových kolektívov		40 000,00
Podpora a rozvoj dobrovoľníctva		10 000,00
Modernizácia detských ihrísk		10 000,00
Modernizácia dopravného ihriska pri MŠ		5 000,00
Finančné náklady na špecifický cieľ		
Možné zdroje financovania		Odhad nákladov na operácie špec. cieľa
Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti SR Fond na podporu športu		285 000,00

Rozpočet obce Program Interreg SR – ČR Strategický plán spoločnej poľnoh. politiky prostredníctvom KR - MAS	
Merateľné ukazovatele	
Počet zveľadených prípadne vybudovaných športovísk či iných objektov na voľnočasové aktivity Počet druhov vytvorených propagačných materiálov Počet podporených kultúrnych a športových podujatí	

Priorita 2: Rozvoj občianskej vybavenosti

STRATEGICKÝ CIEĽ	2.1 Zvýšenie kvality infraštruktúry verejných služieb	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.1.1 Zvýšenie kvality dopravnej infraštruktúry a bezpečnosti cestnej premávky	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu využitia potenciálu kultúrneho bohatstva na území obce a to najmä prostredníctvom modernizácie/revitalizácie kultúrnych pamiatok a súvisiacej infraštruktúry na území obce.	
Doba realizácie		
2024 – 2030		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) modernizácie/revitalizácie kultúrnych pamiatok a súvisiacej infraštruktúry na území obce		
Operácie naplňajúce opatrenia špecifického cieľa		
Indikatívne projekty/zámery v obci Hrašné	Poznámka	Odhadované náklady
Modernizácia autobusových zastávok	8 zastávok	40 000,00
Rekonštrukcia miestnych komunikácií		30 000,00
Oprava mostov u Malkov a Polákov vrch		30 000,00
Vybudovanie chodníka medzi osadami Žadovec a Hodulov vrch		20 000,00
Rekonštrukcia chodníkov v centre obce		50 000,00
Vybudovanie chodníka medzi osadou u Štefíkov a centrom obce		-
Zníženie energetickej náročnosti verejného osvetlenia		15 000,00
Dobudovanie dopravných značení a prechod pre chodcov		40 000,00
Finančné náklady na špecifický cieľ		
Možné zdroje financovania		Odhad nákladov na operácie špec. cieľa
Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti SR Rozpočet obce Program Interreg SR – ČR Strategický plán spoločnej poľnoh. politiky prostredníctvom KR - MAS		225 000,00
Merateľné ukazovatele		
Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií		
Dĺžka zrekonštruovaných chodníkov		
Počet zmodernizovaných autobusových zastávok		
Počet zrekonštruovaných príp. novovybudovaných parkovísk		

STRATEGICKÝ CIEĽ	2.2 Modernizácia a rekonštrukcia obecných objektov, školských zariadení a zlepšenie kvality služieb verejnej správy a vzdelávania	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2.2.1 Skvalitnenie stavu budov v majetku obce a objektov verejnej správy	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na podporu verejných služieb na území obce a to najmä prostredníctvom modernizácie/revitalizácie súvisiacej infraštruktúry	
Doba realizácie		
2024 – 2030		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) modernizácia/revitalizácia objektov verejnej správy na území obce,		
Operácie naplňajúce opatrenia špecifického cieľa		
Indikatívne projekty/zámery v obci	Poznámka	Odhadované náklady
Hrašné		
Rekonštrukcia priestorov obecného úradu, materskej škôlky a obecnej knižnice	tepelné čerpadlo, zateplenie, osvetlenie, výmena strechy	450 000,00
Dokončenie rekonštrukcie a úprav Kultúrneho domu a okolia	vstup, prístupový chodník, parkovisko	60 000,00
Revitalizácia parku pred Kultúrnym domom	veľký altánok – prestrešenie, úprava chodníkov, drobný mobiliár	40 000,00
Zriadenie ústredného plynového kúrenia Kultúrneho domu		30 000,00
Rozšírenie miestneho cintorína	Dobudovanie chodníkov, osvetlenia, parkoviska, oplotenia, drobný mobiliár, zeleň	70 000,00
Rekonštrukcia domu smútku a rozšírenie o prekrytú terasu	Oprava strechy, fasády, vnútorného vybavenia – kúrenie, chladiaci box	70 000,00
Revitalizácia verejnej zelene		5 000,00
Finančné náklady na špecifický cieľ		
Možné zdroje financovania		Odhad nákladov na operácie špec. cieľa
Operačný program Slovensko Ministerstvo financií SR Rozpočet obce		725 000 €
Merateľné ukazovatele		
Počet zrekonštruovaných príp. zmodernizovaných objektov verejných služieb na území obce.		

Priorita 3: Zvýšenie kvality životného prostredia

STRATEGICKÝ CIEĽ	3.1 Zvýšenie odvádzania a čistenia komunálnych vôd a zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3.1.1 Podpora odvádzania a čistenia odpadových vôd a zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na dobudovanie resp. obnovu infraštruktúry kanalizácie na území obce.	
Doba realizácie		
2024 – 2030		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) identifikované balíky investícií podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie Trenčianskeho kraja na roky 2021 – 2027, b) budovanie a obnova infraštruktúry verejnej kanalizácie v obci, alternatívne prístupy k odkanalizovaniu odpadových vôd: koreňové čistiarne, domové čistiarne vo vybraných lokalitách obce.		
Operácie naplňajúce opatrenia špecifického cieľa		
Indikatívne projekty/zámery v obci Hrašné	Poznámka	Odhadované náklady
Vybudovanie koreňových ČOV v jednotlivých osadách		80 000,00
Vybudovanie prepojenia vodovodnej prípojky na vodu z čachtického prameňa		200 000,00
Finančné náklady na špecifický cieľ		
Možné zdroje financovania		Odhad nákladov na operácie špec. cieľa
Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti SR Rozpočet obce Enviromentálny fond		280 000,00
Merateľné ukazovatele		
Navýšenie kapacity ČOV		

STRATEGICKÝ CIEĽ	3.2 Podpora odpadového hospodárstva a riešenie problematiky environmentálnych záťaží	
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3.2.1 Rozšírenie a modernizácia odpadového hospodárstva	
Popis špecifického cieľa	Špecifický cieľ sa zameriava na zvyšovanie efektivity zberu, manažmentu, spracovania a zhodnocovania odpadov, ako aj redukciu vzniku odpadov, najmä komunálneho zmesového odpadu a komunálneho odpadu, ale aj stavebného odpadu, biologického odpadu a i.	
Doba realizácie		
2024 – 2030		
Opatrenia špecifického cieľa		
a) budovanie regionálnej infraštruktúry na efektívne spracovanie odpadov, vrátane biologicky rozložiteľného odpadu, b) regionálne združenie samospráv pre manažment odpadov (plasty, biomasa, bioodpad) vrátane technológií zhodnocovania odpadov. c) budovanie systému pre spracovanie odpadov pre energetické zhodnotenie, d) podpora prechodu na účinné systémy zásobovania teplom v rámci existujúcich zariadení, napr. bioplynové stanice a i.		
Operácie naplňajúce opatrenia špecifického cieľa		
Indikatívne projekty/zámery v obci Hrašné	Poznámka	Odhadované náklady
Vybudovanie zberného miesta a rozšírenie separovaného zberu		20 000,00
Nákup novej techniky a strojov k zbernému miestu	Nádoby, drtiče na rôzne druhy odpadu, lisy	20 000,00
Nákup komunálnej techniky	Kosačka, krovinorez, mulčovač, zametač	20 000,00
Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu		5 000,00
Inteligentné odpadové hospodárstvo s využitím smart technológií	Smart manažment odpadového hospodárstva	20 000,00
Propagácia separovaného zberu, kompostovania, zhodnocovania odpadov		5 000,00
Finančné náklady na špecifický cieľ		
Možné zdroje financovania		Odhad nákladov na operácie špec. cieľa
Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti SR Rozpočet obce Enviromentálny fond		90 000,00
Merateľné ukazovatele		
Počet aktivít vykonaných na zlepšenie odpadového hospodárstva Zvýšenie podielu vyseparovaného odpadu na celkovom odpade v percentách		

4.2 FINANČNÝ PLÁN

Pre finančné krytie implementácie PHRSR obce Hrašné pre roky 2023 – 2030 sa primárne identifikujú nasledujúce zdroje:

- Operačný program Slovensko (EŠIF)
- Rozpočet obce Hrašné

Ako doplnkové zdroje sú identifikované:

- Plán obnovy a odolnosti SR
- Program Interreg SR – ČR
- Envirofond
- Fond na podporu športu
- Strategický plán spoločnej poľnoh. politiky prostredníctvom KR - MAS

Na základe stavu pripravenosti jednotlivých projektových zámerov/projektov je možné odhadnúť potrebné zdroje na krytie implementácie jednotlivých strategických cieľov následne:

Tabuľka 15 Finančný plán PHRSR Hrašné

	Odhadovaná suma v €
PRIORITA 1 - EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE	
1.1. Zlepšenie podmienok pre rozvoj podnikateľskej činnosti	40 000 €
1.2. Podpora ľudských zdrojov	440 000 €
1.3. Rozvoj cestovného ruchu, kultúrno-spoločenských a voľno časových aktivít	340 000 €
PRIORITA 2 - ROZVOJ OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI	
2.1. Zvýšenie kvality infraštruktúry verejných služieb	225 000 €
2.2 Modernizácia a rekonštrukcia obecných objektov, školských zariadení a zlepšenie kvality služieb verejnej správy a vzdelávania	725 000 €
PRIORITA 3 - ZVÝŠENIE KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	
3.1. Zvýšenie odvádzania a čistenia komunálnych vôd a zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	280 000 €
3.2 Podpora odpadového hospodárstva a riešenie problematiky environmentálnych záťaží	90 000 €
SPOLU	2 140 000 €

Uvedené sumy predstavujú potrebnú hodnotu finančného krytia pre zámery, ktoré boli zadefinované. Tieto sa budú priebežne aktualizovať, či už v kontexte ich realizácie, resp. meniacej sa potreby územia prípadne v kontexte vyhlasovaných výziev na financovanie zo zdrojov EŠIF a Plánu obnovy a odolnosti SR, či v kontexte rozhodnutia Kooperačnej rady SPR Hrašné. Pri takýchto investíciách za 7 rokov by mohla byť priemerná ročná investícia do zámerov 305 715 EUR. Ak by sa obci podarilo na projekty využívať dotačné schémy v priemernej výške cca 70 %, potom by bolo treba do daných aktivít zainvestovať cca 91 715 EUR ročne z obecného rozpočtu.

4.3 AKČNÝ PLÁN

p.č.	Projektový zámer	Termín realizácie	Príslušnosť zámeru ku Špecifickému cieľu PHRSR
1	Zriadenie priestorov kuchyne v Pohostinstve U Felberú (budova obce)	2024 - 2025	1.1.1
2	Individuálna bytová výstavba v časti Žadovec a u Štefikov	2024 - 2030	1.2.1
3	Rekonštrukcia nevyužívanej budovy bývalého obchodu na Komunitné centrum v časti Hodulov vrch	2024 - 2025	1.3.2
4	Modernizácia dopravného ihriska pri MŠ	2024 - 2025	1.3.2
5	Podpora kultúrnych a športových podujatí	2024 - 2025	1.3.2
6	Podpora športových kolektívov	2024 - 2030	1.3.2
7	Podpora a rozvoj dobrovoľníctva	2024 - 2030	1.3.2
8	Rekonštrukcia priestorov obecného úradu, materskej škôlky a obecnej knižnice	2024 - 2025	2.2.1
9	Odstránenie nelegálnych skládok	2024 - 2030	3.2.1

4.4 MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Obec Hrašné počas implementácie stanovenej stratégie v rámci PHRSR do roku 2030 rešpektuje nasledujúce základné princípy:

- **plánovanie a koordinácia** – spôsob plánovania jednotlivých aktivít smerom k efektívnemu naplneniu stanovených cieľov,
- **partnerstvo** – založené na spolupráci medzi jednotlivými kľúčovými aktérmi relevantnými pre tento dokument, ako aj širokou verejnosťou tak, aby sa zabezpečila koordinácia jednotlivých navrhovaných aktivít. Zabezpečovanie a podpora partnerstiev sú nevyhnutné nielen na úrovni obce, ale i v kontexte širších súvislostí a vzťahov kraja a ostatných územných celkov v rámci širokého regiónu,
- **subsidiarita** – zabezpečenie realizácie navrhovaných aktivít na úrovni, na ktorej je to najefektívnejšie.

Kľúčovou podmienkou implementácie tohto strategického dokumentu je jasné stanovenie inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia. V tejto časti sú definované jednotlivé zodpovedné orgány ako aj činnosti, ktoré spadajú do ich kompetencie.

Na realizácii sa podieľa riadiaci orgán, výkonný orgán, kontrolný orgán a finančný orgán, medzi ktorými dochádza ku koordinácii a výmene relevantných informácií.

Riadiacim orgánom zodpovedným za implementáciu a koordináciu je Obecné zastupiteľstvo obce Hrašné v zmysle platnej legislatívy v SR. Koordinácia je nevyhnutná najmä v prípade nasledujúcich zámerov a projektov:

- a. Projekty, ktoré sú financované z Operačného programu Slovensko zo zdrojov alokovaných na implementáciu Integrovannej územnej stratégie Trenčianskeho samosprávneho kraja prostredníctvom tzv. strategicko-plánovacích regiónov (SPR). V takomto prípade je Kooperačná rada informovaná, za účelom koordinácie rozvojových aktivít resp. Integrovaných územných investícií (zdroje EŠIF).
- b. Projekty, ktoré sú financované z Operačného programu Slovensko prostredníctvom dopytovo-orientovaných výziev vyhlasovaných jednotlivými relevantnými orgánmi. V takomto prípade je vhodné, aby Kooperačná rada bola informovaná, za účelom koordinácie rozvojových aktivít a tiež z dôvodu zamedzenia duplicitného financovania z rovnakého zdroja (zdroje EŠIF).

Riadiaci orgán je zodpovedný, okrem koordinácie implementácie jednotlivých aktivít, aj za schvaľovanie monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré na základe aktuálneho stavu naplnenia aktivít vypracuje výkonný orgán. Pri schvaľovaní monitorovacích a hodnotiacich správ berie riadiaci orgán do úvahy pripomienky predložené kontrolným orgánom.

Výkonný orgán, ktorým je pracovná skupina, dohliada nad realizáciou jednotlivých aktivít. Pracovná skupina sa skladá zo zamestnancov obecného úradu, externých odborných pracovníkov a ďalších prizvaných expertov. Kompetencie výkonného orgánu tvorí okrem iného aj vypracovanie monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré odzrkadľujú stav realizácie stanovenej rozvojovej stratégie. Monitorovacie a hodnotiace správy spracovávané v

pravidelných 12 mesačných intervaloch a prostredníctvom nich prebieha proces monitorovania a hodnotenia. Tieto vypracované monitorovacie a hodnotiace správy sú predložené na posúdenie a pripomienkovanie kontrolnému orgánu a následne sú uverejnené pre širokú verejnosť. Do kompetencie výkonného orgánu spadá i každoročná aktualizácia dokumentu a akčného plánu príslušného pre nasledujúci rok, ktoré následne schvaľuje riadiaci orgán.

Do pôsobnosti výkonného orgánu spadá aj finančný manažment implementácie PHRSR. Výkon finančného manažmentu je realizovaný primárne zamestnancami mestských resp. obecných úradov.

Pre širokú verejnosť je nutné zabezpečiť prístup k informáciám, a to pravidelným zverejňovaním monitorovacích a hodnotiacich správ na webovej stránke samosprávneho kraja vrátane stručného prehľadu znázorňujúceho postup a súčasný stav realizácie rozvojovej stratégie. Za prípravu tohto prehľadu a za zverejňovanie monitorovacích a hodnotiacich správ je zodpovedný výkonný orgán.

Proces monitorovania a hodnotenia zabezpečuje naplnenie definovanej vízie, špecifických cieľov až po konkrétne aktivity stanovenej rozvojovej stratégie. Tento proces spoluvytvára jasný kontrolný mechanizmus reprezentujúci spätnú väzbu znázorňujúcu priebeh implementácie, jej aktuálny stav a jeho porovnanie s plánovaným harmonogramom. Získané informácie umožňujú vykonanie intervencií vedúcich buď k zosúladieniu skutočných aktivít s plánom alebo k nevyhnutnej revízii dokumentu. Proces monitorovania a proces hodnotenia prebiehajú spravidla paralelne.

Proces monitorovania a proces hodnotenia podľa celkovej schémy inštitucionálneho a procesného zabezpečenia realizácie pozostáva z nasledujúcich krokov: vypracovávanie, posudzovanie, pripomienkovanie a schvaľovanie monitorovacích a hodnotiacich správ, pričom tieto činnosti prebiehajú v kompetencii jednotlivých orgánov a v spolupráci s verejnosťou. Počas procesu monitorovania a hodnotenia budú využívané interim, teda priebežné monitorovacie a hodnotiace správy, spracované počas realizácie aktivít, a ex post, správy následné, spracované po realizácii aktivít. Monitorovacie a hodnotiace správy pre Trenčiansky samosprávny kraj sú spracovávané pravidelne v intervale každých 12 mesiacov. Monitorovacie a hodnotiace správy aktivít financovaných z externých zdrojov (primárne operačné programy, medzinárodné programy) budú vypracovávané v časových intervaloch stanovených v jednotlivých výzvach príslušných ku konkrétnym aktivitám.

5 ZÁVER

Schválenie PHRSR							
Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hrašné na roky 2024 - 2030						
Štruktúra dokumentu	<p>Časť 1 – Úvodná časť Úvodná časť obsahuje všeobecné informácie o PHRSR a vysvetlenie pre aký účel bolo tvorené.</p> <p>Časť 2 – Analytická časť Analytická časť obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie.</p> <p>Časť 3 – Strategická časť Táto časť obsahuje stratégiu rozvoja územia pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce.</p> <p>Časť 4 – Implementačná a finančná časť Obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PHRSR. Zameriava sa na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHRSR obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHRSR s ustanovením merateľných ukazovateľov, tiež vecný a časový harmonogram realizácie PHRSR formou akčných plánov. Obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít.</p>						
Spracovanie	<p>Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hrašné na roky 2024 - 2030 (ďalej len „PHSR 2024 - 2030“) bol spracovaný v období november 2022 - december 2023.</p> <p>PHSR bol spracovaný externými odborníkmi v spolupráci s pracovníkmi Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina (ďalej len KR - MAS) a pracovníkmi samosprávy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pracovný tím bol zložený z vedenia obce, zamestnancov OÚ, poslancov OZ, podnikateľov, tretieho sektora a členov komisií. <p>Zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou www stránky, prostredníctvom zasadnutí OZ</p> <p><i>Stretnutie riadiaceho tímu:</i> 4. 10. 2022, 21. 12. 2022 14. 6. 2023, 15. 11. 2023 23. 11. 2023, 16. 1. 2024</p> <p>Komunikácia s verejnosťou prebiehala prostredníctvom vyplňania dotazníkov občanmi obce Hrašné. Dotazník bol vyplňaný v rámci domácností.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tbody> <tr> <td>Rozdaných</td> <td style="text-align: center;">70</td> </tr> <tr> <td>Vrátených</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>% vrátených dotazníkov</td> <td style="text-align: center;">71 %</td> </tr> </tbody> </table> <p>Náklady na tlač i spracovanie boli financované z rozpočtu KR - MAS.</p>	Rozdaných	70	Vrátených	50	% vrátených dotazníkov	71 %
Rozdaných	70						
Vrátených	50						
% vrátených dotazníkov	71 %						
Prerokovanie	Verejné pripomienkovanie prebiehalo v termíne od 17. 1. 2024 – 24. 1. 2024. Dokument bol uverejnený na internetovej stránke obce Hrašné a informačnej tabuli obce Hrašné. Počas verejného pripomienkovania neboli doručené žiadne pripomienky						
Schválenie	24.1.2024						